

מרכז המידע למודיעין ולטרור
ע"ש האלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

מתקפת טרור של איראן וחזבאללה נגד יעדים ישראליים בחו"ל – תמונת מצב ונתוני רקע (15 בפברואר 2012)

כללי

1. במחצית השנה האחרונה (מאי 2011 - פברואר 2012) התבצעה מתקפת טרור נגד יעדים ישראליים בחו"ל, שאורגנה והוצאה לפועל ע"י איראן וחזבאללה. במסגרת מתקפה זאת נעשו עד כה שישה ניסיונות פיגוע בחמש מדינות אסיאתיות, שלושה מהם בדרוג (תורכיה, אזרביג'אן, ובתאילנד פעמיים) ושניים באופן סימולטני (הודו וגיאורגיה). ניסיונות הפיגוע נעשו בכמה שיטות, שהבולטת שבהן, על פי המידע שהתפרסם עד כה, הינה הצמדת מטען מגנטי לכלי רכב ישראלי (בעדיפות, להערכתנו, לכלי רכב של נציגים ישראלים רשמיים).

2. איראן (באמצעות כוח קדס ומנגנונים ממלכתיים נוספים) מקיימת מערכת טרור עולמית נגד מדינות ואישים הנתפסים בעיניה כאויביה וכאויבי המשטר: ארה"ב והמערב, ישראל והעם היהודי, סעודיה ומדינות ערביות פרו-מערביות, איראנים גולים ופעילים זרים אויבי המשטר. ארגון חזבאללה, באמצעות מנגנוני פיגועי חו"ל שלו, מהווה מרכזי המופעל ע"י האיראנים במזרח התיכון ובמדינות נוספות ברחבי העולם למטרות חתרנות וטרור. האיראנים מצידם וארגון חזבאללה שבים ומכחישים בכל תוקף את מעורבותם במתקפת הטרור ברחבי העולם.

3. בשנה האחרונה נחלה מערכת הטרור האיראנית רצף של כישלונות, שמקורן, להערכתנו ברמה מקצועית נמוכה ואולי גם, בחיפזון ובעודף מוטיבציה לבצע פיגועים בכל מחיר. ביטוי לכך ניתן למצוא בסיכול הניסיון לרצוח את שגריר סעודיה בארה"ב¹ וברצף של כישלונות/סיכונים בניסיונות לפגוע ביעדים ישראלים/יהודיים בחו"ל (כנקמה על מותם של מדעני

¹ ראו לקט מידע מה-3 בנובמבר 2011: ארה"ב סיכלה תוכנית איראנית להתנקש בחייו של שגריר סעודיה בושינגטון באמצעות כוח אלקדס. יחידת עילית של משמרות המהפכה, המשמשת מכשיר עיקרי לביצוע פעולות חתרנות וטרור מחוץ לגבולות איראן. הניסיון לבצע פעולת טרור על אדמת ארה"ב מצביע, להערכתנו על נכונות גוברת של המשטר האיראני ליטול סיכונים במערכה שהוא מנהל נגד ארה"ב, בעלות בריתה בעולם הערבי (סעודיה במרכזם) וישראל.

הגרעין האיראנים ושל פעיל חזבאללה עמאד מע'ניה, המיוחסים לישראל). אולם למרות הכישלונות **דומה כי האיראנים** (וחזבאללה) **נחושים להמשיך במתקפת הטרור** שלהם נגד ישראל ונגד מדינות אויבות נוספות, **במטרה להשיג "נקמה", ליצור "מאזן הרתעה"** ולהעביר מסר לעולם כולו על **פוטנציאל "נשק הטרור" בידי המדינות האיראנית.**

4. במחצית השנה האחרונה נחשפו שש פעולות טרור בחמש מדינות אותם ניסו האיראנים וחזבאללה להוציא לפועל. מהניסיונות הללו חמישה נכשלו או סוכלו וניסיון אחד יצא לפועל (הודו). **להלן מאפיינים עיקריים של הפעולות הללו** (על פי סדר יורד של מועד הביצוע):

א. **תורכיה** - ב-26 במאי 2011 **בוצע ניסיון התנקשות בלב איסטנבול בחייו של דוד קמחי, קונסול ישראל.** הניסיון לפגוע בו נכשל אולם כתוצאה מפיצוץ שאירע במקום נפצעו שמונה אזרחים תורכיים ("תאונת עבודה"?). על פי דיווח של העיתון האיטלקי קורירה דה לה סרה (יולי 2011) הגיעו השלטונות התורכיים למסקנה **שהמדובר בניסיון התנקשות בחיי הקונסול הישראלי, שנעשה ע"י שלושה פעילי חזבאללה, אשר הגיעו מבירות.** שלושת הפעילים הללו עקבו אחר הנתיב היומי של נסיעת הקונסול הכללי מביתו אל בניין הקונסוליה, **להערכתנו במטרה לפגוע בו בדרכו לבניין הקונסוליה.**

ב. **תאילנד** - באמצע ינואר 2012 סוכל ניסיון פיגוע נגד יעד ישראלי בבנגקוק, ככל הנראה אתר אותו נוהגים לפקוד ישראלים. ב-12 בינואר עצרה משטרת תאילנד בשדה התעופה את **חסיין עתריס, לבנוני שיעי מדרום לבנון, חבר ארגון חזבאללה,** בעת שניסה לעזוב את המדינה. המחבל העצור החזיק בדרכון לבנוני ובדרכון שבדי (שתוקפו פג). בעקבות חקירת העצור **חשפה משטרת תאילנד מצבור של חומרים כימיים,** שהיו אמורים לשמש להכנת מטען מטעני חבלה לצורך הפיגוע.

ג. **אזרבייג'אן** - ב-24 בינואר 2012 נחשפה חוליית טרור בת שלושה מחבלים אזרים, **שהופעלה ע"י איראן.** החוליה התכוונה **לפגוע בשגריר ישראל באזרבייג'אן ומטרתה המשנית הייתה פגיעה בשני שליחי חב"ד,** המשמשים כמנהל וכרב ראשי בבית הספר היהודי המקומי. החוליה הופעלה ע"י **אזרי המתגורר בעיר ארדאביל שבאיראן,** המבוקש ע"י שלטונות אזרבייג'אן בגין מעורבות בחטיפה, מעשי רצח, והברחת אמצעי לחימה. האזרי, **שהופעל ע"י האיראנים,** הבטיח למבצעים **תשלום של \$150,000 עבור הפיגוע** והבריאח עבורם (אוקטובר 2011) **אמצעי לחימה עבור הפיגוע** (כולל רובה צלפים עם משתיק קול, שלושה אקדחים עם משתיקי קול, וחומר נפץ פלסטי C-4).

ד. **הודו** - ב-13 בפברואר 2010 (יום לאחר מועד יום השנה למותו של עמאד מע'ניה) בסביבות 15:00 **הצמיד רוכב אופנוע מטען נפץ למכוניתו של נציג משרד הביטחון בניו דלהי.** במכונית ארע פיצוץ והיא עלתה באש. כתוצאה מהפיצוץ נפצעה (פצעים בינוניים) עובדת השגרירות אשת השליח. מכל סדרת פיגועי הנקמה, שיזמו האיראנים וחזבאללה, **היה זה הפיגוע היחיד שיצא לפועל ופגע באישיות**

ישראלית. כלי התקשורת ההודיים דיווחו, כי משטרת הודו עצרה לחקירה חמישה אנשים שצילומיהם נחשפו במצלמות האבטחה בעת שבחנו את הרכב הישראלי וכי נמצא אופנוע נטוש סמוך לאזור הפיגוע.

ה. **גיאורגיה**- ב-13 בפברואר, ביום בו בוצע הפיגוע בניו-דלהי, הוצמד מטען למכונית השגרירות הישראלית בטיבליסי בירת גיאורגיה. נהג המכונית, עובד מקומי, הבחין בעצם זר שנגרר ממכוניתו על הכביש מבלי להתפוצץ. העובד הזעיק למקום חבלני משטרה, שנטרלו את המטען. **ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו ייחס את הפיגועים בטבליסי ובניו-דלהי לאיראן ולחזבאללה**, בהמשך לפיגועים שבוצעו באזרביג'אן ובתאילנד. האיראנים מצידם הכחישו מכל וכל את מעורבותם בפיגועים בהודו ובגיאורגיה והאשימו את ישראל כי היא זו אשר תכננה את הפיגועים על מנת להסית את דעת הקהל העולמית נגד איראן.

1. **תאילנד**- ב-14 בפברואר בסביבות 14:00 **התפוצץ מטען נפץ בדירה בבנגקוק** בבניין שכור הנמצא באזור השגרירות בבנגקוק ("תאונת עבודה"?). הפיצוץ חשף קיומה של חוליית טרור שמנתה לפחות ארבעה פעילים. שני אנשים נמלטו מהמקום במונית. אדם נוסף יצא מהדירה חמש דקות לאחר מכן, השליך מטען לעבר מונית ובהמשך השליך מטען לעבר רכב משטרה. המטען שהושלך לעבר רכב המשטרה חזר לעברו, התפוצץ ופצע אותו קשה. **הפצוע זוהה כבעל דרכון איראני**. באותו יום עצרה משטרת תאילנד אדם נוסף בעל **דרכון איראני**, שתכנן לצאת מהמדינה למלזיה. ב-15 בפברואר נעצר במלזיה אדם שלישי הנושא דרכון איראני, שאמור היה לטוס לטהראן. חשודה נוספת בפיגוע בשם לילה רהאני הצליחה לחמוק לאיראן. **בחיפוש שנערך בדירה בה ארע הפיצוץ נמצאו ארבעה ק"ג חומר נפץ מסוג C-4 ושני מקלטי רדיו. להערכתנו המדובר בחוליית טרור איראנית, אשר תכננה לבצע פיגוע של הצמדת מטען למכונית של ישראלי.**

נספחים

5. רצ"ב **שלושה נספחים** בהם מנותחות פעולות הטרור והחתרנות של איראן וחזבאללה והרקע להן בשלוש זירות בהן בוצעה מתקפת הטרור נגד ישראל:

א. **נספח א'- תורכיה** כזירת טרור וחתרנות עבור איראן וחזבאללה.

ב. **נספח ב'- תאילנד ודרום מזרח אסיה** כזירת טרור וחתרנות עבור איראן וחזבאללה.

ג. **נספח ג'- אזרבייג'אן** כזירת טרור וחתרנות עבור איראן וחזבאללה.

נספח א'

תורכיה כזירת טרור וחתרנות עבור איראן

נתוני רקע

1. תורכיה ואיראן מרבות להדגיש את העובדה שכבר למעלה מארבע מאות שנים שורר שקט בגבול שבין שתי המדינות. לשתי המדינות אין תביעות טריטוריאליזם זו מזו ויחסי הסחר ביניהן מפותחים. שתי המדינות גם חולקות ביניהן את המאבק במיעוט הכורדי, כל אחת בתחומה. אולם לצד היחסים הטובים על פני השטח מתאפיינים יחסי איראן תורכיה בחשדנות הדדית, אשר גברה באופן משמעותי בשנים שלאחר המהפכה האסלאמית.
2. **חשדנות זאת מקורה במכלול סיבות:** האוריינטציה המערבית של תורכיה, המוצאת ביטוייה בחברות חברה בנאט"ו; החשש התורכי מפני זליגת רעיונות המהפכה האסלאמית לתורכיה; העבר העשיר של פעילות חתרנות וטרור, שמנהלת איראן, בשטח תורכיה; המצאות כמיליון פליטים איראנים, שנמלטו בעקבות המהפכה האיראנית, בשטח תורכיה הגורמת לחשדות הדדיים²; לאלו נוספו **תמיכת תורכיה בהתקוממות נגד משטרו של בשאר אסד**, בעל בריתה של איראן, **חילוקי דעות בין תורכיה לאיראן באשר לאופי המשטר בעיראק** לאחר יציאת צבא ארה"ב (לנוכח המתחים העדתיים בעיראק בין סונים לשיעים) ותחרות על ההשפעה במדינות הקווקז ומרכז אסיה.
3. מעבר לכל אלו עומדת **הטלטלה האזורית**, היוצרת **תחרות על השפעה במזרח התיכון בין תורכיה ואיראן, שתי מדינות החותרות להגמוניה אזורית**. ליבת התחרות הזאת הינה בין **המודל האסלאמי האיראני**, השיעי-רדיקלי ואנטי-מערבי, לבין **המודל האסלאמי התורכי**, המייצג אסלאם סוני מתון, בעל אוריינטציה פרו-מערבית, בעל סממנים דמוקרטיים, שעדיין מכיל בקרבו את מורשתו החילונית של אתא תורכ.
4. על אף המורכבות הזאת, היוצרת מידי פעם חיכוכים ביניהם, נמנעים **שני הצדדים מלפגוע במרקם היחסים הדו-צדדיים שביניהם. איראן**, הרואה בתורכיה גורם כוח מרכזי במאזן הכוחות האזורי, מקדמת שיתוף פעולה מדיני, בטחוני וכלכלי. **תורכיה**, מצידה, מיישמת מדיניות פרגמטית ומתונה מול איראן, ממשיכה לקדם קשרים מדיניים, כלכליים עימה,

² לאחר המהפכה העניקה תורכיה מקלט לכמיליון איראניים שנמלטו מאיראן. הימצאותם גרמה לחשדות הדדיים בין איראן לתורכיה. **התורכים** חששו שאוכלוסייה זו תהיה קרקע פורייה עבור פעילות ריגול איראנית. **האיראנים** מצידם חששו שהאוכלוסייה האיראנית בתורכיה עלולה לשמש מאתר לגיוס פעילים לביצוע פעולות נגד המשטר (Conflict and Cooperation in Turkey-Iran Relations: 2001 -1989 A Thesis Submitted by Bayram Sinkaya, January 2004).

נמנעת מלהאשים את איראן בחתרנות ובטרור משטחה, ופועלת להכיל פעולות חתרנות וטרור, כשאלה נחשפים.

חתרנות וטרור של איראן בתורכיה

כללי

5. בשלושת העשורים שחלפו מאז המהפכה האסלאמית באיראן, **היו האיראנים מעורבים פעמים רבות בפעילות חתרנות וטרור בשטחה של תורכיה**. פעולות אלו בוצעו בעיקר ע"י **מנגנוני המודיעין האיראנים** (לרבות בתקופת כהונתו של עלי פלחיאן כשר לענייני מודיעין) וע"י **כוח קדס של משמרות המהפכה**, לאחר הקמתו. בפעולות החתרנות והטרור הייתה מעורבת **שגרירות איראן באיסטנבול**, בה הוצבו שגרירים אנשי משמרות המהפכה.³

6. **בשני העשורים האחרונים כוח קדס הינו הגוף האיראני המוביל** (אך לא היחיד) **בביצוע חתרנות וטרור בשטחה של תורכיה**. הכוח מקיים יחידה ייעודית שמספרה "5000"⁴, המתמחה בחתרנות ובטרור בשטחה של תורכיה, בתחומים הבאים:

א. **פיגועי טרור נגד יעדים ישראלים ויהודיים** על אדמת תורכיה, המתאפיינים בדרך כלל בניסיונות לחסל דיפלומטיים ישראלים המשרתים בתורכיה.

ב. **פיגועי טרור נגד אישים תורכיים ונגד ומתנגדי המשטר האיראני** בתורכיה.

ג. **הברחת אמצעי לחימה וציוד צבאי** דרך שטחה של תורכיה עבור **סוריה וחזבאללה** בדרכים שונות (רכבת, משאיות).

ד. **תמיכה בארגונים כורדים עוינים למשטר התורכי** (PKK, חזבאללה תורכיה).

ה. **"ייצוא" האידיאולוגיה הח'מיניסטית לתורכיה** (בין השאר באמצעות בניית בתי ספר אסלאמיים והקמת מרכזי תרבות).

³ **מנוצ'הר מותכי**, ששימש כשגריר איראן בתורכיה, היה איש משמרות המהפכה האיראניים לפני שהצטרף לשירות הדיפלומטי. במהלך שירותו כשגריר באנקרה הוא היה מעורב, על פי החשד, בשני ניסיונות רצח של מתנגדי משטר איראניים. בעקבות מחאות של הרשויות התורכיים הוא הוחזר לאיראן. מחמד רזא בכרי, שהחליף אותו, היה אף הוא חבר ביחידת המודיעין של משמרות המהפכה (Islamic-fundamentalism.info).
⁴ Islamic-fundamentalism.info

פיגועי טרור נגד יעדים ישראלים ויהודיים

7. בשני העשורים האחרונים ביצעו proxies איראנים (ארגונים תורכיים מקומיים או ארגון חזבאללה הלבנוני), מספר ניסיונות התנקשות נגד דיפלומטיים ישראלים ואישים יהודיים בתורכיה. הפיגועים התבצעו ע"י ירי לעברם או ע"י פיצוץ מכוניתם באמצעות מטען חבלה. במקרה אחד עלה בידם להרוג דיפלומט ישראלי ובשלושה מקרים נוספים נכשלו ניסיונותיהם. להלן פרוט.

ניסיון ההתנקשות בחיי משה קמחי, קונסול ישראל באיסטנבול (2011)

8. ב-26 במאי 2011 ארע פיצוץ באיסטנבול כתוצאה ממנו נפצעו שמונה אזרחים תורכיים. שום ארגון לא נטל אחריות על הפיצוץ.

9. ביולי 2011 דיווח העיתון האיטלקי קורירה דה לה סרה, כי בתחילה ייחסו השלטונות התורכים את הפיצוץ לארגון האופוזיציה הכורדי PKK. אולם בהמשך הם הגיעו למסקנה, כי היה זה ניסיון התנקשות בקונסול הישראלי באיסטנבול משה קמחי וכי הוא בוצע בתגובה למותו של מדען גרעין איראני. על פי העיתון הגיעו לאיסטנבול שלושה פעילי ארגון חזבאללה מבירות, אשר עקבו אחר נתיב הנסיעה היומי של הקונסול מביתו אל בניין הקונסוליה.

10. לדברי ראש השב"כ, יורם כהן, עושה איראן מאמצים לפגוע במטרות ישראליות בחו"ל באמצעות משמרות המהפכה. לדבריו בשנה האחרונה סוכלו שלושה פיגועים חמורים, שהיו ממש על סף ביצוע כאשר המבצעים כבר היו בשטח. בתורכיה בוצע ניסיון הפיגוע נגד הקונסול הכללי באיסטנבול. כמו כן נעשו ניסיונות לפיגועים בבאקו בירת אזרבייג'אן ובתאילנד (הארץ, 3 בפברואר 2012).

ניסיון התנקשות בחיי ג'ק קמחי, מראשי הקהילה היהודית (1993)

11. ב-28 בינואר 1993 סוכל ניסיון התנקשות בחיי ג'ק קמחי, איש עסקים⁵, אחד מראשי הקהילה היהודית בתורכיה. ניסיון ההתנקשות בוצע על ידי ארבעה מחבלים שירו לעבר מכוניתו.

⁵ מייסד חברת האחזקות פרופוליו.

12. לניסיון ההתנקשות אחראית ככל הנראה **קבוצת טרור מקומית באכונה איראנית**. על פי ספרו של רונן ברגמן הוזהר ג'ק קמחי קודם לכן על ידי המודיעין הישראלי כי המודיעין האיראני מתכנן לרצוח אותו והודות לכך הוא הצליח להימלט ללא פגע.⁶

רצח אהוד סדן, קצין הביטחון של שגרירות ישראל באנקרה (1992)

13. **ב-7 במרס 1992** נרצח אהוד סדן, אשר שימש קצין הביטחון של שגרירות ישראל באנקרה. הפיגוע בו נגרם ע"י **מטען חבלה, שהוצמד למכוניתו**. כתוצאה מהפיצוץ נפצעו קשה שני עוברי אורח תורכיים, ילד בן תשע ונהג מונית.

14. שלושה ארגונים אסלאמיים פרו-איראניים, ביניהם **חזבאללה בלבנון**, נטלו אחריות להתנקשות. פרשנים תורכים טענו בזמנו כי **הרצח בוצע כנקמה על הריגתו של מנהיג חזבאללה, עבאס מוסאוי, בידי צה"ל**⁷.

15. ב-9 במאי 2000 עצרו זרועות הביטחון בתורכיה חוליית מחבלים, שעל פי החשד הייתה אחראית לרצח. על פי פרסומים בתורכיה, עלה מהחקירה כי **החוליה קיבלה הנחיות מסגן הקונסול האיראני בתורכיה**. סגן הקונסול העביר לידי החוליה חצי מליון דולר וחומרי חבלה, ששימשו את החוליה **לצורך התנקשות בעיתונאי תורכי ב-1993** (כנראה מדובר בעיתונאי והסופר אוגור מנצ'ו, ראו בהמשך). על פי החשד חוליית המחבלים אחראית להתנקשויות נוספות, **ובהן רצח קצין אמריקאי וחטיפת קצין תורכי בכיר** (<http://news.walla.co.il>, 9 במאי 2000). ב-8 בינואר 2001 גזר בית משפט באנקרה, עונש מוות על שני רוצחיו של אהוד סדן.

ניסיון התנקשות בדוד גולן, דיפלומט ישראלי באיסטנבול (1991)

16. **ב-14 בפברואר 1991** נורתה רקטת RPG לעבר דוד גולן, דיפלומט ישראלי באיסטנבול. לא היו נפגעים. הפיגוע בוצע ע"י קבוצה של גורמי טרור תורכיים, **שהופעלו ע"י איראן**.

⁶ Ronen Bergman "The secret war with Iran", P. 190

⁷ **פיגוע נקמה נוסף**, גם כן באכונה איראן ובביצוע חזבאללה בוצע בסמיכות זמנים **בארגנטינה**: ב-7 במרץ 1992 פוצצה מכונית תופת נהוגה בידי נהג מתאבד בסמוך לבניין שגרירות ישראל בבואנוס איירס וגרמה למותם של 29 אזרחים ארגנטינאים וישראלים. במאי 1999 האשים בית המשפט העליון בארגנטינה את חזבאללה בביצוע הפיצוץ.

חיסול מתנגדי המשטר האיראני בתורכיה

17. בנוסף לפיגועים הללו היו האיראנים מעורבים בניסיונות חיסול של אישים תורכיים (עיתונאים, אינטלקטואלים) ומתנגדי המשטר האיראני שפעלו בתורכיה. הפיגוע הבולט היה ב-24 בינואר 1993, כשנרצח העיתונאי החוקר והסופר אוגור ממצ'ו (Ugur Mumcu). הרצח בוצע באמצעות מטען נפץ שהונח במכוניתו, שחנתה בפתח ביתו באנקרה.
18. מבצעי הפיגוע נמנו על התארגנות טרוריסטית בשם ארגון תוחד-סלאם קדס, אשר הופעלה ע"י המשטר האיראני. פעיליה עברו הכשרה בטהראן ובערים נוספות באיראן וצוידו בנשק, תחמושת ובחומרי חבלה (C-4 ו-T.N.T). הקבוצה בצעה שורה ארוכה של פעולות טרור בתורכיה כולל רצח אהוד סדן, קצין הביטחון של שגרירות ישראל באנקרה⁸. שר הפנים של תורכיה דאז קשר את הריגתו של אוגור ממצ'ו לארגונים הפועלים מאיראן והצהיר שהארגונים הללו היו מעורבים גם ברצח של עיתונאים וסופרים נוספים⁹.
19. ב-16 באפריל 2009 נפתח משפטם של ארבעה פעילי טרור חברי צבא אלקדס (שלושה עצורים ופעיל נוסף שלא נתפס). הם הואשמו ברציחת אזרחים תורכיים (ביניהם אוגור ממצ'ו), ברצח דיפלומט משגרירות סעודיה, אזרח אמריקאי ועובד שגרירות ישראל אהוד סדן (קצין הביטחון של שגרירות ישראל בתורכיה). על פי כתב התביעה שהו הנאשמים באיראן, ועברו בה אימונים¹⁰.
20. בתחילת שנת 2012 דווח בתקשורת התורכית, כי שלטונות ארה"ב הודיעו לממשל התורכי, שצבא קדס, המופעל ע"י איראן, מתכוון לפגוע במשלחת הדיפלומטית האמריקאית בתורכיה¹¹.
21. מעורבות איראן ברצח אישים תורכיים נחשפה בכמה הזדמנויות בשנים 1996-2002:
- א. במרץ 1996 נעצר ארפאן צ'גריצי, מנהיג ארגון בשם תנועת הפעולה האסלאמית. בחקירתו הודה, כי אמצעי הלחימה, אשר שימשו להריגתם של העיתונאי צ'טין אמאק וכמה אופוזיציונרים איראניים, סופקו על ידי דיפלומט איראני. על פי הודאתו, ועל פי ממצאי חקירת המשטרה התורכית, החזיק הדיפלומט האיראני

⁸ Haberguncel.blogspot.com

⁹ "Conflict and cooperation in Turkey-Iran Relations: 2001 -1989", A Thesis Submitted by Bayram Sinkaya January 2004". (להלן: Bayram Sinkaya)

¹⁰ Yenisafak.com.tr, 16.4.2009

¹¹ Haberinkabli.com, 17.1.2012. בינואר 2012 דיווח העיתון התורכי Today's Zaman, כי כוח קדס מתכוון לשגר לתורכיה קבוצת טרור על מנת לבצע סדרת פיגועים ובהם גם התקפה על השגרירות או הקונסוליה הכללית של ארה"ב בתורכיה. על פי הדיווח, שמקורו באחד משרותי הביטחון התורכיים (Turkish Security General Directorate), נמסר גם כי קבוצות הקשורות לארגון חזבאללה הלבנוני עשויות ליטול חלק בפיגועים (Today's Zaman, January 17, 2012).

בתורכיה משרד ממנו תכנן ואכוון את פעולות הטרור הללו. **כתוצאה מכך גורשו ארבעה דיפלומטים איראניים מתורכיה**¹².

ב. **בתחילת חודש מאי 2000** פורסם בתקשורת התורכית, **שמקרי רצח של כ-17 עיתונאים תורכיים ידועים, ובהם פוליטיקאים, פרופסורים ודמויות ציבוריות נוספות, פוענחו וכי מאחוריהם עומדים ככל הנראה האיראנים**. העצורים באותה פרשה הודו, **שעברו אימונים וקיבלו תמיכה מפעילים וסוכנים של המודיעין האיראני ואנשי כוח קדס**. חשיפת חלקה של איראן במקרי הרצח **יצרה משבר חמור ביחסי תורכיה-איראן**, שכן פעולות אלה נתפסו ע"י התורכים כהתערבות בענייניה הפנימיים של תורכיה¹³.

ג. **ב-17 במאי 2000** הצהיר ראש הממשלה אציביט במהלך מסיבת עיתונאים, **שאיראן מספקת מחסה לטרוריסטים קיצוניים במשך ועדיין** מנסה לייצא את המהפכה. לדבריו תמיכה בטרורזים בתורכיה עלולה להיחשב כהתערבות בעניינים הפנימיים של תורכיה. **הוא המשיך כי לצערו כמה טרוריסטים וארגונים פונדמנטליסטיים בתורכיה נהנים בדרכים שונות מהתמיכה האיראנית והם נוצלו על ידי איראן ומדיניותה ליצוא המהפכה** (Turkish Daily News 18 במאי 2000). **מנגד, עלי אכבר וילאטי** שר החוץ האיראני בראיון לטלוויזיה התורכית הכחיש את קיומן של פעולות איראניות נגד תורכיה והציע לדון "בהאשמות הדדיות" במסגרת ועדת הביטחון המשותפת של שתי המדינות¹⁴.

ד. **במאי 2002** בית המשפט לביטחון באנקרה **האשים את איראן** בקשרים עם התארגנות תוחיד סלאם (Tevhid Selam). בהחלטת בית המשפט הואשמו פעילים בקבוצה זאת **ב-22 פעולות פליליות כולל רציחות**, שמטרתן הייתה להכניס את תורכיה למצב של כאוס, להרוס את הסדר החוקתי בה, **ולהקים מדינה מוסלמית בדמותה של איראן**. בית המשפט גם הדגיש את העובדה שחברים בקבוצה **ביקרו באיראן פעמים רבות במהלך שנות השמונים שם אומנו ע"י משמרות המהפכה**. עוד נמסר ע"י התקשורת התורכית כי **שירותי המודיעין האיראניים וכוח קדס סיפקו אמצעי לחימה לקבוצה** (העיתונים התורכיים חוריית זומאן, 30 במאי 2002).

¹²Bayram Sinkaya

¹³"Turkey Iran Relations 1997 to 2000 : The Kurdish and Islamic Questions", Robert Olson, www.tandfonline.com, 25 August 2010

¹⁴ Bayram Sinkaya.

ניסיון פגיעה בדיפלומט סעודי

22. במסגרת גל פיגועים נגד סעודיה, שבוצע בשנים 1987-1996, נעשה ע"י איראן ושליחיה ניסיון באוקטובר 1989 לחסל את הנספח הצבאי הסעודי באנקרה.

העברת אמצעי לחימה לסוריה ולחזבאללה בלבנון דרך שטחה של תורכיה

כללי

23. מיקומה הגיאוגרפי של תורכיה והקלות הרבה שבה אפשר לחצות את הגבול בין איראן לתורכיה ללא צורך בוויזה, הפכו אותה למדינת מעבר עבור משלוחי אמצעי לחימה, שאיראן מבריחה לסוריה ולארגון חזבאללה בלבנון בדרך היבשה (רכבות, משאיות) והאוויר. העברת אמצעי הלחימה מתבצעת על ידי מנגנון משומן היטב של כוח קדס העוסק בהעברת אמצעי לחימה לבעלות בריתה של איראן ולארגוני הטרור השונים המופעלים על ידה.

הברחה באמצעות רכבות

24. ב-25 במאי 2007 הועבר משלוח אמצעי לחימה מאיראן ברכבת דרך תורכיה לסוריה, ככל הנראה עבור ארגון חזבאללה. הרכבת ירדה מהפסים בעקבות פיצוץ שנגרם על ידי ארגון PKK. בעקבות זאת נחשף, כי שתי מכולות נשאו אמצעי לחימה ביניהם פצצות מרגמה 81 מ"מ, רקטות 122 מ"מ, תחמושת, חומר נפץ ומטולי רקטות. איראן (כדרכה) הכחישה כי עמדה מאחורי המשלוח.

מסלול הרכבת ומקום הפיצוץ שחשף את ניסיון הברחה של אמצעי הלחימה

25. **בדצמבר 2008**, נחשף בתורכיה משלוח חשוד, ששוגר מאיראן לווניצואלה. המשלוח הועבר לנמל מרסין. נמצאו בו **ציוד וחומרים כימיים, שבאמצעותם ניתן היה לבנות מעבדה לייצור חומרי נפץ.**

26. ניסיון זה לא היה הראשון מסוגו. על פי מסמך ויקיליקס ממרץ 2009 חקרו התורכים מידע **לפיו שיגרה איראן משלוח של מל"טים (UAV's) וציוד נלווה דרך שטח תורכיה, שאמור היה להיות מוטען על גבי ספינה שתפליג לווניצואלה.** ארה"ב סבורה כי משלוח זה הכיל אמצעי לחימה וציוד שאיראן הייתה מנועה מהעברתם על פי החלטת מועצת הביטחון 1747.

הברחות באמצעות משאיות

27. אמצעי הברחה נפוץ נוסף הינו באמצעות משאיות העוברות דרך תורכיה בדרכן מאיראן לסוריה. התקשורת התורכית דיווחה כי במהלך 2011 נתפסו שש משאיות נושאות נשק ותחמושת. אחת מהן, משאית שנשאה אמצעי לחימה, נתפסה בסביבות מרץ 2011 (zaman.com.tr).

28. **עדות עדכנית להברחת אמצעי לחימה באמצעות משאיות ניתנה בינואר 2012.** ב-10 בינואר 2012 מסר יוסף אודבס, מושל מחוז קילס שבדרום מזרח תורכיה, **כי ארבע משאיות הוחרמו על ידי המכס במעבר הגבול בין תורכיה לסוריה דרך מחוז קיליס.** המשאיות, שנשאו לוחות רישוי איראניים, **הגיעו לתורכיה מאיראן בדרכן לסוריה.** המשאיות נעצרו על ידי המשטרה בעקבות מידע מוקדם שקיבלה לפיו המטען אותו נשאו כולל **ציוד צבאי** (Cumhuriyet.com.tr, 11 בינואר 2012). הציוד הצבאי **הוסתר תחת 80 שקים** ובהם חומרים כימיים לעיבוד עורות, שנשלחו ע"י חברה האיראנית Rock CHemie. נהגי המשאיות, בעלי אזרחות איראנית, נחקרו ושחררו. (zaman.com.tr)

29. ב-20 בינואר 2011 דיווחה התקשורת התורכית, **כי המשאיות האיראניות הכילו ציוד צבאי המשמש לייצור טילי קרקע וכ-60 טונות של נתרן גפריתי** העלול, לטענת התקשורת התורכית, לשמש לייצור חומרי לחימה כימיים. בדיקת החומרים הללו, כך דווח, מתבצעת ע"י המכון למדע ולמחקר טכנולוגי של תורכיה (zaman.com.tr).

הנתיב האווירי

30. **ב-22 במרץ 2011** חשפה תורכיה משלוח של אמצעי לחימה על גבי מטוס אליושין (il-76) של **חברת התעופה האיראנית Yas Air**, שעשה דרכו לנמל התעופה דמשק שבסוריה.

המטוס נחת בשדה התעופה דיארבכיר, שבמזרח תורכיה, ושם נחשפו חומרים שאסור היה לאיראן להעבירם על פי החלטות האו"ם. החומרים הוחרמו והמטוס הורשה לחזור לאיראן¹⁵.

תמיכת איראן בארגונים עוינים למשטר התורכי: חזבאללה תורכיה, ה-PKK וקבוצות נוספות

כללי

31. בעבר הצטבר מידע רב, הנסמך ברובו על התקשורת התורכית, שהצביע על **תמיכה שהעניקה איראן לשני ארגוני אופוזיציה כורדיים המנהלים מאבק אלים נגד המשטר התורכי: PKK** ארגון כורדי בעל אידיאולוגיה מרכסיסטית ו**חזבאללה תורכיה**, בעל אידיאולוגיה כורדית-סונית-רדיקלית, החותרת להקמת מדינה המבוססת על ההלכה האסלאמית. עם זאת, לא ברורים לנו קשריה של איראן עם שני הארגונים הללו בשנים האחרונות.

32. שאלת הכורדים היוותה לאורך השנים **בסיס לשיתוף פעולה** בין תורכיה לאיראן ובו בזמן גם **נושא למחלוקות**. איראן האשימה בעבר את התמיכה כי היא מעבירה סיוע צבאי ל-PKK ולחזבאללה תורכיה. הסיוע הצבאי מצא ביטויו באספקת אמצעי לחימה, אימון של פעילי הארגונים באיראן, סיוע לוגיסטי, מתן אפשרות לפעול מגבול איראן נגד תורכיה ומתן מחסה לפעילים המבוקשים על ידי שלטונות תורכיה. מנגד, שבה והאשימה **איראן** את תורכיה בתקיפת יעדים כורדיים בשטחה.

חזבאללה תורכיה

33. **חזבאללה תורכיה** (או חזבאללה התורכי) הינו **ארגון טרור כורדי בעל אופי אסלאמי**, שהוקם ב-1979 ע"י חסין וליאוגלו (Huseyn Velioglu), כמשקל נגד לארגון הכורדי המרכסיסטי PKK. הארגון פועל במזרח ודרום מזרח תורכיה במטרה לקדם את זכויות העם הכורדי ולהעניק לו אוטונומיה.

34. במהלך שנות התשעים היו חברי הארגון מעורבים בעימותים אלימים עם PKK ותומכיו (www.turishweekly.net). במחצית השנייה של שנות התשעים הרחיב הארגון את היקף פעילותו ועבר גם לביצוע תקיפות נגד חנויות לממכר משקאות אלכוהוליים, בתי בוש, ומוסדות אחרים שהארגון ראה בהם כסותרים את ערכי האסלאם. (www.turishweekly.net).

¹⁵ הודעת השגרירות התורכית בושינגטון, 23 במרץ; Avherald.com, Mars 21, 2011.

35. **הקשר בין איראן לחזבאללה תורכיה** עלה במהלך הקראת כתב אישום של פעילי חזבאללה, בפני בית המשפט בדיארבקר, **במאי 2001**. תחת הכותרת של "סיוע זר" נאמר¹⁶:

א. בעקבות המהפכה האסלאמית בשנת 1979 הוקם באיראן בשנת 1981 משרד, שנועד לעסוק בייצוא המהפכה למדינות אחרות, במיוחד מוסלמיות. לצורך זה **נעשה שימוש בשגרירויות האיראניות והקונסוליות במדינות השונות**. פעילות זאת מומנה ע"י משרד ההכוונה המוסלמית וכללה ביקורים באיראן. המבקרים ספגו אינדוקטרינציה אודות תורתו של האמאם ח'מיני ובשובם למדינותיהם הצטרפו לתנועות חזבאללה במדינות שונות.

ב. **במסגרת ייצוא המהפכה פעלה איראן להקמת מדינת הלכה אסלאמית בתורכיה** והייתה קשורה לבכירים בארגון חזבאללה בתורכיה. מנהיג הארגון חזבאללה תורכיה ואנשיו **יצאו לאיראן בשנות השמונים מספר פעמים שם אומנו ע"י משמרות המהפכה**. לאחר מות ח'מיני אנשי ארגון חזבאללה בתורכיה מתחו ביקורת על איראן בגלל הפחתת התמיכה שלה בארגון, אולם למרות זאת נותרה עדיין איראן מודל לחיקוי עבורם.

36. **ב-20 באוקטובר 1999 עצרו שלטונות תורכיה 92 אנשי חזבאללה תורכיה, שנטען שאומנו באיראן**. יום לאחר מעצרים בוצעה התנקשות, באמצעות מכונית תופת, בחייו של **אחמט טאנר קיסלאל**, פרופסור ידוע ועיתונאי שהקדיש עצמו לחילונית ולכמאליזם. יום לאחר הרצח נעצרו שלושה איראנים בשדה התעופה באיסטנבול ונטען כי הם ניסו לברוח מתורכיה¹⁷. איראן מצידה הכחישה כל קשר לרצח.

37. **בתחילת שנת 2000 פתחו כוחות הביטחון התורכיים בפעולה נרחבת נגד חזבאללה תורכיה**. המשטרה פשטה על המפקדות של הארגון **ומנהיגו נורה ונהרג**. כמה מאנשי חזבאללה שנתפסו באותה עת מסרו בחקירתם **שהמנהיגים הבכירים שלהם קיבלו אימונים פוליטיים וצבאיים ממשמרות המהפכה**. מפקד משטרת אנקרה מסר, **שכל מנהיגי חזבאללה התאמנו באיראן**. "אישיות ביטחונית" תורכית מסרה כי בנוסף להיות חזבאללה ארגון טרור הופעלו אנשיו גם כסוכנים מודיעיניים ע"י איראן ואספו עבורה מידע על יחידות צבא תורכיות (חוריית, 21 בינואר 2000).

¹⁶ Bayram Sinkaya .

¹⁷ Bayram Sinkaya

38. על פי התקשורת התורכית **שוחררו ב-3 בינואר 2011 תשעה ממנהיגי ארגון חזבאללה תורכיה**. שני מנהיגים בכירים, אדיפ גורמוש וג'מאל טוטאר, **נמלטו לאחר שחרורם לאיראן**. אחרים נמלטו לסוריה¹⁸.

תמיכה איראנית בארגון הכורדי PKK

39. אחד הנושאים שהעיבו על יחסי תורכיה איראן במהלך שנות התשעים הייתה **הטענה התורכית לפיה מאפשרת איראן ל-PKK לפעול משטחה**. ניהאט עלי אחקן, מומחה תורכי ל-PKK ולטרור, ציין כי הקשרים בין PKK לאיראן החלו בתחילת שנות השמונים. לדבריו הייתה איראן מעוניינת להביא לחוסר יציבות בתורכיה באמצעות הגברת התמיכה ב-PKK. זאת בשל הסיכון שהיוותה תורכיה עבור איראן לאחר המהפכה, נוכחותם של איראניים רבים מתנגדי המשטר בתורכיה וחשש שארה"ב תתקוף את איראן דרך תורכיה. איראן גם רצתה שאנשי PKK יאספו עבורה מודיעין בתורכיה, בעיקר מידע על מתנגדי המשטר¹⁹. מנגד, שיח אנטי-אימפריאליסטי והתנגדות לתורכיה היוו את הבסיס לשיתוף פעולה של PKK עם איראן.

40. למרות שאיראן שבה והכחישה את קשריה עם PKK נחשפו קשרים אלו בעקבות הודאות של **עצורי PKK**, ביניהם גם עבדאללה אוצ'לאן מנהיג הארגון. אוצ'לאן אמר שקיימים חילוקי דעות בין המשטרים של תורכיה ואיראן סביב נושאים פוליטיים שונים והודה כי בשל כך נוצרו יחסים קרובים יותר בין איראן ל-PKK²⁰.

41. על פי דו"חות של העיתונאי התורכי אמסת (Imset), הנכונים לשנת 1992 רק כמה מחנות האימונים שהיו על אדמת איראן, מתוך כעשרים, נותרו פתוחים לאחר סיום מלחמת המפרץ. העיתונאי העריך את מספר אנשי PKK שהתאמנו באיראן בשנת 1992 בכ-700-800. הוא גם חשף, ש-PKK רכש אמצעי לחימה ממשמרות המהפכה ואצ'לאן היה אחראי על המגעים עימם. אמסת טען שלתורכיה היה מידע לפיו מנהיגי PKK חצו את הגבול לאיראן וקיימו פגישות עם בכירים איראניים כמו גם מפקדי משמרות המהפכה. בספרו הוא הדגיש, שבתחילת 1992 הגביר PKK את תקיפותיו מעבר לגבול התקיים שיתוף פעולה אינטנסיבי בין PKK לבין משמרות המהפכה האיראניים²¹.

42. המודיעין התורכי ומנגנוני הביטחון האחרים בתורכיה שבו וטענו שאיראן מעניקה סיוע צבאי ולוגיסטי ל-PKK, במיוחד מהמחוז המערבי של איראן, סמוך לגבול התורכי-איראני. יתרה מזו, בכמה מקרים העבירו בכירים תורכיים מידע ומסמכים לרשויות

¹⁸ מאמר שכותרתו "ארגון הטרור חזבאללה: חזרנו" 19.1.2012 Haber.ekolay.net

¹⁹ Bayram Sinkaya

²⁰ Bayram Sinkaya.

²¹ Bayram Sinkaya .

באיראן אודות נוכחות של מחנות ומשרדים של PKK באיראן ועל אימונים והעברת אמצעי לחימה, המבוססים על הודאות של אנשי PKK שנעצרו. אולם איראן שבה והכחישה את ההאשמות מזו וטענה שעל תורכיה לעשות מאמצים גדולים יותר למניעת פעולות קבוצות אופוזיציה איראניות על אדמתה²².

המעטפת האידיאולוגית-חברתית

כללי

43. כמו מדינות מוסלמיות אחרות כך גם **תורכיה משמשת יעד ליצוא האידיאולוגיה האסלאמית האיראנית** בשילוב עם פעילות חברתית המנוצלת להעמקת ההשפעה האיראנית בקרב קבוצות אוכלוסיה אסלאמיות רדיקליות. התשתית האידיאולוגית והחברתית **אותה מטפחת איראן** ע"י ארגונים ומוסדות המופעלים מטעמה, **מהווה להערכתנו מעטפת התומכת בחתרנות ובטרור** ומנוצלת גם לפעילות תעמולתית נגד ישראל והמערב.

44. במסגרת זאת מבצעת איראן מגוון של פעילויות תודעתיות בתורכיה: **בניית בתי ספר אסלאמיים** (תוך תחרות עם סעודיה), **מימון הקמת מרכזי תרבות איראניים ברחבי תורכיה**, הטמעת האידיאולוגיה האיראנית בקרב תורכים המגיעים לאיראן על מנת לקבל השכלה דתית; **הפצת חוברות וחומרי תעמולה אנטי- תורכיים** לעולי הרגל התורכיים במכה; **הפצת חומרי תעמולה בתורכיה** באמצעות השגרירות והנציגויות של איראן בתורכיה, ארגון **מופעים תודעתיים, שבמרכזם "יום ירושלים"**; **ניהול שידורי הסתה** המכוונים לתורכיה של כלי התקשורת האיראנים, ועוד²³.

מופעים תודעתיים

45. תומכיה של איראן בתורכיה, **נוהגים לארגן מופעים תודעתיים** באיסטנבול, אנקרה וערים נוספות בהם מופצת השנאה לארה"ב וישראל ומובעת תמיכה באיראן. כמו כן מארגנים האיראנים באמצעות תומכיהם בתורכיה את אירועי "יום ירושלים", אשר יוזם המשטר האיראני ברחבי העולם הערבי/מוסלמי.

46. כך למשל, התקיימה ב-4 בפברואר 2012, **הפגנה פרו-איראנית בכיכר תקסים שבלב איסטנבול**. בהפגנה נישאו דגלים איראנים, נשרף דגל ישראל, והונפו כרזות אנטי-אמריקאיות ואנטי-מערביות בנוסח: "מוות לאימפריאליזם של ארה"ב"; "מוות לארה"ב, מוות

²² Bayram Sinkaya .

²³ ראו כתבה של העיתונאית והתחקירנית נור גודוצ'וי (Nur Guducu). בעיתון "2 בספטמבר", שכותרתו: "משחקים על חשבון תורכיה" (Turania.org, 3 בדצמבר 2011).

לישראל; "השיעים והסונים הם אחים, אמריקה היא הבוגדת"; "העם באיראן אינו לבד";
 "לאיראן הזכות לאנרגיה גרעינית" "תורכיה ואיראן כתף אל כתף"²⁴.

להלן כמה צילומים מההפגנה:

אירועי "יום ירושלים" (2011)

47. אירועי "יום ירושלים", אותם יזם המשטר האיראני, התקיימו בשנת 2011 ב-26 באוגוסט באיראן, בעולם הערבי/ מוסלמי ובמדינות המערב. כמידי שנה נוצלו **אירועים אלו להסתה קשה נגד ישראל והמערב** (ארה"ב, בריטניה) **ולהפגנת תמיכה באיראן וב"התנגדות"** (חזבאללה, חמאס).

48. באירועי "יום ירושלים" בתורכיה **השתתפו ארגונים ופעילים אסלאמים רדיקלים, חלקם להערכתנו תומכי איראן וסביר שהם מסתייעים על ידה**. מוקד האירועים היו **באיסטנבול**. הושמעו בהם סיסמאות בגנות ישראל והיהודים, ארה"ב ובריטניה וציטטות מדברי ח'מיני. בלטו בהפגנות הללו דגלי חזבאללה ופוסטרים של חסן נזראללה ועמאד

²⁴ zeynebiye.com 4.2.2012. המדובר באתר אינטרנט הפעיל מזה כשנתיים ומפיץ תכנים פרו-איראניים. להערכתנו נתמך האתר ע"י איראן.

מע'ניה. להלן מבחר צילומים מההפגנות. **הסיסמאות שהושמעו בהן והטרמינולוגיה של המפגינים תואמים בברור את המדיניות האיראנית**²⁵.

דגלי חמאס וחזבאללה ותמונתו של עמאד מע'ניה (מימין) (velfecr.com)

מפגינים נושאים תמונה של מי שהיה המפקד הצבאי-טרוריסטי של חזבאללה עמאד מע'ניה; למעלה מימין כרוה ובה נכתב "ארה"ב, ישראל ואנגליה – משולש השטן" (velfecr.com)

תמונות האמאם ח'ומיני וה"מנהיג" ח'מאנאי ומתחתיהם תמונות הרוגי ה"מרמרה" (velfecr.com)

כרוה של "פורום יום אלקדס" המצטטת אמרתו של ח'ומיני "אם כל מוסלמי ישפוך דלי מים ישראל תימחק בשיטפון"²⁶ (velfecr.com)

"יום אלקדס – יום ההתנגדות האסלאמית" (פורום אלקדס) (velfecr.com)

כרוה ובה הכתובת: היהודים, זכרו את חי'בר, צבא מחמד עוד ישוב²⁷ (velfecr.com)

²⁵ פרוט ראו לקט מרכז המידע אודות אירועי "יום ירושלים" ברחבי העולם הערבי מוסלמי ובמדינות המערב, 1 בספטמבר 2011.

²⁶ אימרה שבה מרבים להשתמש פעילים אסלאמיים אנטי-ישראלים בתוריה.

שריפת דגלי ישראל, ארצות-הברית ובריטניה. ברקע נראים דגלי חזבאללה
(occupiedpalestine.wordpress.com)

כרזה "ישראל תעלם בקרוב" (למעלה מימין) לצד תמונותיהם של "המנהיג" ח'מאנאי ועמאד מע'ניה
(velfecr.com)

כרזה של מנהיג חזבאללה חסן נצראללה בהפגנה סמוך למסגד זינביה. מאחוריו כרזה בגנות סעודיה "הרוצחים הסעודים..." (לא ניתן לקרוא את הכרזה כולה)
(zeynebiye.com)

כרזה הקוראת למלך סעודיה רוצח בהפגנה סמוך למסגד זינביה
(zeynebiye.com)

נור אלדין שירין-דיוקנו של פעיל תורכי פרו-איראני

49. **נור אלדין שירין מחמט שאהין** הינו **עיתונאי**, עורך האתר האסלאמיסטי (Velfcer). הוא גם **פעיל פוליטי אסלאמי קיצוני** המעורב באופן אינטנסיבי ובמשך שנים ארוכות בפעולות תודעתית פרו-איראנית בתורכיה ומחוצה לה. **בדעותיו הוא אנטי-מערבי, עוין לישראל, ותומך בגלוי בחזבאללה ובחמאס.**

²⁷ ח'יבר הוא ישוב בחצי האי ערב שכבשו הנביא מחמד ותומכיו בשנת 628 לספירה. כיבוש המקום לווה בטבח של כמאה יהודים. קרב ח'יבר הפך לסמל לכיבוש מוסלמי ובעיקר לתבוסת היהודים בידי מוסלמים. הוא משמש כסיסמה לוחמנית נגד היהודים שקרב גורמים אסלאמיים- רדיקלים. נוסעי ה"מרמרה" השמיעו קריאה זאת כחלק משלהוב היצרים שקדם לעימות עם צה"ל.

50. בסוף שנות התשעים של המאה הקודמת עמד נור אלדין שירין בראש התארגנות טרוריסטית, שהופעלה ע"י איראן בשם קדס תוחד סלאם²⁸ פעיליה של התארגנות זאת היו מעורבים בפעולות טרור בתורכיה איראנית, כפי שפורט לעיל. נור אלדין שירין ערך את העיתון סלאם של ההתארגנות הזאת.

51. **בשנת 2000** הועמדו לדין פעילי ההתארגנות ובהם נור אלדין שירין. בכתב התביעה נאמר, **שהנאשמים עמדו בקשר עם השגרירות האיראנית ובית התרבות האיראני בתורכיה** וזכו לסיוע כספי מאיראן²⁹. **נור אלדין שירין נדון ל-17.5 שנות מאסר אך שוחרר בשנת 2004** בעקבות עליית AKP לשלטון.

52. בשנים האחרונות **בלט נור אלדין שירין בפעילות תודעתית פרו-איראנית ואנטי ישראלית**. כך למשל:

א. **ב-15 במאי 2008** נשא נור אלדין שירין נאום אנטי-ישראלי ואנטי-אמריקאי ב"יום הנכבה" **בחזית שגרירות ישראל באנקרה**. בנאומו אמר בין היתר³⁰:

"Today is the anniversary of the founding of the **blood-drinking, vampire Zionist entity** that every day since its inception kills, destroys and commits genocide against defenseless, innocent people. There cannot be a greater calamity, greater treachery and disaster than this. **Right now George Bush, the president of the great satan America, is in Tel Aviv.** The heads and the representatives of the Western Crusaders are in Tel Aviv. Friends of the Zionists are all gathered in Tel Aviv. They got together and they are celebrating the **founding of this cancer virus, the terrorist regime called 'Israel'**. Yes it is our sad day. Our day of grief and disaster. [Crowd: 'Allahu Akbar, Allahu Akbar..Allahu Akbar... Lai Lahe Illallah] **But we came here today to celebrate the great victories of Hizbullah and of Hamas against the Zionist entity.** [Crowd repeatedly: 'Blessings to Hamas... On with resistance!']... **America, England and Israel axis of satan!** You will pay such a big price, you will account for all you have done... We came here to celebrate the great price you will have to pay..."

ב. נור אלדין שירין עמד בראש משלחת של פעילים, שהשתתפו במשט ה"מאוי מרמרה", **אשר ביקרה באיראן בפברואר 2011**, בהזמנת נשיא איראן אחמדינג'אד (לרגל חגיגות יום השנה למהפכה). בפגישה עם אחמדינג'אד אמר שירין כי "אנחנו כאן היום,

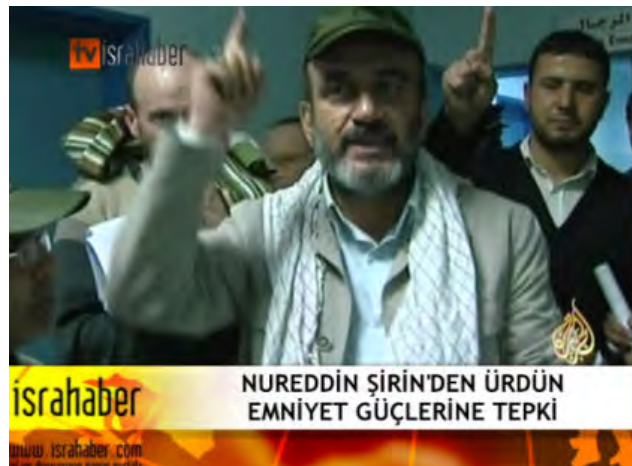
²⁸ Radical.com.tr, 3.7.1999

²⁹ ARSIV.ntvmsnbc.com

³⁰ על פי האתר האסלאמיסטי (Velfecr.com), 15 במאי 2008, כפי שתורגם לאנגלית ע"י ממר"י (Memri Turkish Media) .(Blog)

כשאנו נחושים לבנות מזרח תיכון ללא ישראל וארה"ב וכדי להמשיך את הדרך של השהידים של ה"מאוי מרמרה" (ממר"י, 18 בפברואר 2011).

ג. **"ביום הנכבה" ב-15 במאי 2011** עמד נור אלדין שירין בראש משלחת אסלאמיסטית קטנה מתורכיה, שהשתתפה בתהלוכה בירדן שכונתה "תהלוכת השיבה". התהלוכה יצאה מכראמה לכיוון גשר אלנבי והשתתפו בה פלסטינים וירדנים, אשר נשאו סיסמאות כמו "שבים, שבים", "זכות השיבה המקודשת", "לירושלים הולכים מיליוני שהידים", "בנפש ודם נפדה אותך פלסטין". משתתפי התהלוכה סרבו למלא אחר הנחיות כוחות הביטחון הירדניים, ניסו לפרוץ לעבר הגבול, והתעמתו עם. כתוצאה מהעימותים האלימים, נהרג מפגין אחד נהרג וכמה עשרות נפצעו. על פי תיאור ראש המשלחת התורכית, בחזית תהלוכת המפגינים, שהתעמתו עם כוחות הביטחון הירדנים, צעדו הפעילים שהגיעו מתורכיה. חמישה מהם נפצעו והאוטובוס שלהם ניזוק³¹.

נור אלדין שירין בעת שהותו בירדן בראש המשלחת התורכית (אלג'זירה, 15 במאי 2011)

ד. **ב-1 ביוני 2011 נפגש נור אלדין שירין עם האיאתאללה קאימאקאמי**, איש דת איראני שהגיע לתורכיה בראש משלחת מאיראן כדי להשתתף בקמפיין של IHH לקראת המשט הקרב לרצועה (IHH חזרה בה בסופו של דבר מנכונותה להשתתף במשט). המשלחת האיראנית השתתפה בצעדה המונית באיסטנבול, בליל 31-30 במאי בה נישאו תמונות 9 השהידים של ספינת ה"מרמרה" והושמעו קריאות בגנות ישראל ובזכות הסולידריות האסלאמית³².

³¹ פירוט ראו לקט מרכז המידע מה-29 במאי 2011: "משלחת אסלאמיסטית תורכית, שכללה להערכתנו גם פעילי IHH, הייתה מעורבת בעימותים אלימים עם כוחות הביטחון הירדניים באזור גשר אלנבי ב"יום הנכבה". האירוע שב וממחיש את דפוס הפעולה האלים של IHH ושל בעלי בריתו האסלאמיסטיים במהלך "מבצעים תודעתיים" נגד ישראל".

³² פירוט ראו לקט מידע מה-3 ביוני 2011: "משלחת איראנית השתתפה באיסטנבול באירועים שיזם IHH, במלאת שנה למשט "המרמרה", ושבמוקדיה עמדה הזדהות, וטיפול מיתוס "השהידים של המרמרה". המשלחת האיראנית הניפה את דגלי איראן וחזבאללה וקיימה פגישות עם פעילי IHH וגורמים אסלאמיסטיים קיצוניים המזוהים עימו".

איאתאללה קאימאקאמי ונור אלדין שירין נפגשים עם אביו של צעיר ההרוגים ב"מרמרה" דוגאן פורקן (1 ביוני 2011) www.velfecr.com

אלדין שירין (מימין) מקבל את פני איאתאללה קאימאקאמי (www.velfecr.com 1 ביוני 2011)

באיסטנבול. הוא נשא נאום בפאנל בבית העם של שכונת **בג'ילאר** (Bagcilar) בו הדגיש את "החשיבות האסטרטגית" של ירושלים עבור העולם המוסלמי וצפה את "תבוסת הכוחות הציוניות".

נור אלדין שירין נואם בפאנל בבאג'ילאר. מתחת לדוכן נראה פוסטר של עמאד מע'ניה

נור אלדין שירין נואם בפאנל בבאג'ילאר כשמאחוריו כרזה של עבאס אלמסאוי, מי שהיה מנהיג חזבאללה

נספח ב'

תאילנד ודרום מזרח אסיה

כללי

53. מאז סוף שנות השמונים של המאה הקודמת משמשת דרום-מזרח אסיה, בדגש על **תאילנד**, כזירת פעולה מועדפת עבור **איראן וחזבאללה** לביצוע פיגועי טרור. הסיבה לכך, להערכתנו, הינה שילוב של **נוחות מבצעית** (מערכת סיכול רופפת של שירותי הביטחון המקומיים); יכולת לגייס בקלות יחסית סייענים מקומיים לשם קבלת סיוע לוגיסטי; והימצאות מתקנים ואנשים של מדינות המהוות יעד לפעילות הטרור של איראן וחזבאללה.

54. בתקופה זאת סוכלו נכשלו **בתאילנד** שני פיגועים נגד ישראל בעוד ששניים אחרים, שכוונו נגד יעדים כוויתים וסעודים, יצאו לפועל. בנוסף לכך, **בפיליפינים**, **סינגפור ומלזיה**, ובמדינות נוספות בדרום מזרח אסיה, נחשפו רשתות טרור של חזבאללה וסוכלו ניסיונות פיגוע ע"י שירותי הביטחון המקומיים. יעדי הפיגועים בדרום מזרח אסיה היו מדינות שהוגדרו כאויביה של איראן ובמרכזם **ישראל**, **ארה"ב**, **סעודיה וכווית**. פעולות הטרור **היו חלק מגלי טרור**, **שיזמה איראן** **בנקודות זמן שונות ובוצעו ע"י חזבאללה**, בדרום מזרח אסיה ובמקומות נוספים ברחבי העולם.

55. **בבנגקוק** אירעו מאז סוף שנות השמונים של המאה הקודמת פעולות הטרור הבאות:

א. ניסיון פיגוע, שנכשל, כתוצאה מ"תאונת עבודה" נגד יעד שמהותו אינה ידועה בשלב זה. זאת, להערכתנו, באמצעות הצמדת מטען מטענים לעבר כלי רכב (האירוע נחשף ב-14 בפברואר 2012)

ב. ניסיון פיגוע, שסוכל, נגד יעד בבנגקוק אותו נוהגים לפקוד ישראלים באמצעות מטעני חבלה (מחצית ינואר 2012).

ג. פיגוע, שנכשל, נגד **שגרירות ישראל** באמצעות משאית תופת (מרץ 1994).

ד. חטיפת **מטוס כוויטי**, שהיה בדרכו מבנגקוק לכווית וסיכול ניסיון לחטוף מטוס נוסף (אפריל 1988).

ה. רצח שלושה **דיפלומטים סעודים** (ינואר-פברואר 1989).

56. בנוסף לכך **נחשפו התארגנויות וסוכלו פיגועים של חזבאללה בפיליפינים, סינגפור, מלזיה ומדינות נוספות בדרום מזרח אסיה**. כך למשל:

א. **פיליפינים** נעצר ב-1999, בנמל התעופה של מנילה, **פעיל חזבאללה אינדונזי בשם פנדו יודהאוינטה** (Pandu Yudhawinata). בחקירתו הוא חשף תוכניות חזבאללה **לגייס תאילנדים, מלזים ואינדונזים** לשם ביצוע פעולות טרור בדרום מזרח אסיה ובמדינות נוספות (אוסטרליה ישראל). על פי הרשויות בפיליפינים המטרות הפוטנציאליות של ההתארגנות שנחשפה כללו: שגרירויות ישראל וארה"ב, חברות ישראליות, בתי כנסת, מבקרים אמריקאים וישראלים, משרדי חברת אל-על וכלי שייט צבאיים ומסחריים של ארה"ב וישראל³³.

ב. **בסינגפור** הקים חזבאללה ב-1995 התארגנות טרור על מנת לפגוע במטרות אמריקאיות וישראליות במקום. במסגרת זאת יצאו פעילי חזבאללה מלבנון פעילי חזבאללה לסינגפור וגייסו בה חמישה אזרחים מוסלמים. מטרת אנשי החוליה הייתה **לפגוע בספינות אמריקאיות וישראליות שחלפו ועגנו במיצי סינגפור**. כמו כן צילמו אנשי החוליה את **שגרירויות ישראל במקום**³⁴.

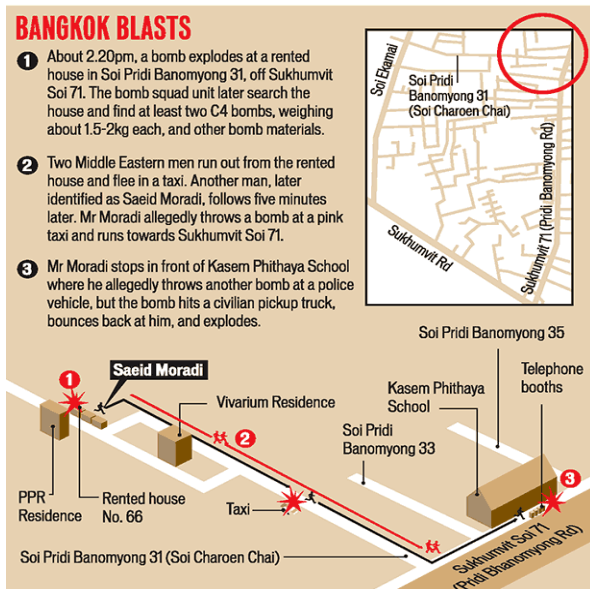
ג. **במלזיה** נעצר בסוף שנות התשעים של המאה הקודמת פעיל מרכזי בהתארגנות מקומית של חזבאללה. **ההתארגנות תכננה התקפות טרור בדרום מזרח אסיה**³⁵.

³³ Matthew Levitt: "Hizballah poised to strike in southeast Asia", January 18, 2012. (להלן: Matthew Levitt).
³⁴ מתוך סקירת יסוד של מרכז המידע: "חזבאללה, דיוקנו של ארגון טרור שיעי לבנוני חובק עולם, הפועל בחסות איראנית ובתמיכה סורית", מרס 2003.
³⁵ שם.

כישלון ניסיון פיגוע ע"י חוליית טרור איראנית (14 בפברואר 2012, תמונת מצב ראשונית נכונה ל-16 בפברואר)

57. ב-14 בפברואר 2012 בסביבות 14:00 התפוצץ מטען נפץ ("תאונת עבודה") בדירה שכורה בבית בן שתי קומות בבנגקוק. הבית שכן באזור השגרירות בבנגקוק (הארץ, 15 בפברואר 2012). הפיצוץ חשף קיומה של חוליית טרור איראנית שמנתה לפחות ארבעה מחבלים. שניים מהם נמלטו מהבית באמצעות מונית. אדם נוסף יצא מהבית חמש דקות לאחר מכן, השליך מטען לעבר מונית, ונמלט (Bangkokpost.com, 14 בפברואר 2012).

58. המחבל שנמלט **עצר סמוך לבית ספר, שם השליך מטען נוסף לעבר רכב משטרה**. המטען שהשליך פגע במשאית אזרחית, חזר לעברו, והתפוצץ. כתוצאה מכך הוא נפצע קשה (שתי רגליו נקטעו). שלושה בני אדם נוספים ששהו במקום נפצעו כתוצאה מהפיצוץ (Bangkokpost.com).

חבלן משטרה מנטרל את המטען סמוך לבית הספר Kasem Phithaya (bangkokpost.com)

תרשים סדרת האירועים שהביאה למעצר המחבל (bangkokpost.com)

59. הפצוע, **נושא דרכון איראני, זוהה כסעיד מוראדי**. זמן קצר לאחר מכן, בסביבות השעה 16:00, עצרה המשטרה חשוד נוסף בנמל התעופה של בנגקוק, שתכנן לצאת את המדינה בטיסה למלזיה. החשוד הנוסף, **שנשא גם הוא דרכון איראני, זוהה כמחמד חזאאי**, בן 42. הוא סירב לתת עדות במשטרה וביקש מתורגמן. מחקירה שערכה המשטרה עלה, כי **הוא הגיע לתאילנד ממלזיה ב-8 בפברואר באותה טיסה בה הגיעו מוראדי ופעיל נוסף** (Bangkokpost.com, 14 בפברואר 2012).

60. בחיפוש שנערך בדירה נמצאו בה **ארבעה ק"ג חומר נפץ מסוג C4 ושני מקלטי רדיו**. לדברי המשטרה **המטענים שפוצצו היו מורכבים מאותו סוג חומר נפץ**. לדברי מומחים יכלו המטענים לגרום נזק ברדיוס של כ-40 מ'. לדבריהם מטענים המורכבים בשיטה שכזו לא

נמצאו בעבר בתאילנד (Bangkokpost.com, 14 בפברואר 2012). להערכתנו, **תכננה החוליה לבצע פיגוע של הצמדת מטען למכונית בדומה לזה שניסו לבצע בהודו ובגיאורגיה.**

61. ב-15 בפברואר נעצר במלזיה הפעיל הנוסף, איראני בשם **סדיקאת-זאדה**. פעילה נוספת בשם **לילה רוהאני** הצליחה להימלט לטהראן (ynet המסתמך על אתר החדשות התאילנדי The Nation, 16 בפברואר 2012).

ניסיון פיגוע ביעד ישראלי (אמצע ינואר 2012)

כללי

62. באמצע ינואר 2012 סוכל ניסיון פיגוע נגד יעד ישראלי בבנגקוק. להערכתנו, עמד מאחורי הניסיון **כוח קדס**, שהפעיל את ארגון **חזבאללה**. היעד המתוכנן, על פי דיווחי התקשורת, היה **מקום אותו נוהגים לפקוד תיירים ישראלים**.

63. **הפיגוע בבנגקוק אמור היה להיות חלק מסדרת פיגועי נקמה על שיבוש תוכנית הגרעין האיראנית ועל מותו של בכיר חזבאללה עמאד מעיניה**. לדברי ראש השב"כ יורם כהן עשתה איראן בתקופה שקדמה לפיגוע מאמצים לפגוע במטרות ישראליות בחו"ל באמצעות משמרות המהפכה. במסגרת זאת סוכלו שלושה פיגועים חמורים: **האחד באזרבייג'אן** (ראו פרק אזרבייג'אן), **השני בתורכיה** (ראו פרק תורכיה) **והשלישי בתאילנד** (ראיון עם יורם כהן, הארץ, 3 בפברואר 2012).

תמונת המצב

64. להלן תמונת המצב שבידינו אודות הפיגוע שסוכל בבנגקוק:

א. **ב-12 בינואר 2012** עצרה משטרת תאילנד בנמל התעופה של בנגקוק את **חסין עתריס, לבנוני חבר ארגון חזבאללה**, בעת שניסה לעזוב את המדינה. חסין עתריס היה שותף, על פי החשד, בהכנות לביצוע פיגוע בבנגקוק³⁶. על פי הניו יורק טיימס בוצע מעצרו בעקבות אזהרה, שקיבלו השלטונות התאילנדים מאנשי מודיעין ישראלים, לפיה קבוצה של מחבלי חזבאללה מתכננת לפגוע ביעדי תיירות בבנגקוק³⁷.

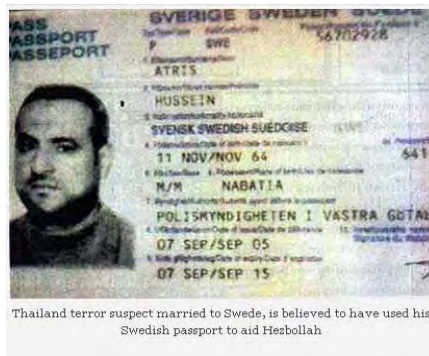
³⁶ naharnet.com, 20 בינואר 2012. משפחת עתריס הינה משפחה לבנונית גדולה המתגוררת בדרום לבנון. מרבית בניה מתגוררים בכפר חבוש. "מקורות במשפחת עתריס" מסרו לכתב העיתון הלבנוני אלנהאר כי תווי פניו של העצור בתאילנד, כפי שפורסמו בכל התקשורת, מזכירים את עלי חסין י. עתריס, יליד 1964, המתגורר עם משפחתו בכפר אלג'נאח (אלנהאר, 20 בינואר 2012).

³⁷ The New York Times, 16.1.2012

חסין עתריס המחבל שנעצר בתאילנד
(globaljihad.net 13 בינואר 2012)

ב. המחבל חסין עתריס החזיק בדרכון לבנוני ובדרכון שבדי. דובר משרד החוץ השבדי Anders Jorle מסר, כי תוקף הדרכון השבדי שברשות עתריס פקע. הוא גם ציין כי אין ביכולתם של השלטונות השבדים לאשר או להכחיש כי עתריס הינו אזרח שבדי. החשוד השני בהשתייכות לחוליית הטרור זוהה כגיימס סמי פאולו (Sammy Paolo), לבנוני בן 40, שהיה שותפו לחדר של עטריס. בית המשפט לפלילים בתאילנד הוציא צו מעצר נגדו בשל אחזקת חומרים כימיים אסורים. הוא עדיין לא נתפס והשלטונות מנסים לבדוק האם הוא נמצא עדיין בגבולות תאילנד³⁸.

Thailand terror suspect married to Swede, is believed to have used his Swedish passport to aid Hezbollah

דרכונו השבדי של חסין עתריס
(thailand-business-news.com, 16 בינואר 2012)

65. ב-16 בינואר 2012, על סמך מידע שמקורו בעצור הלבנוני, ערכו שוטרים תאילנדים חיפוש בבניין מסחרי בן שלוש קומות בעיר הנמצאת בקרבת בנגקוק. בקומה השנייה של הבניין מצאו השוטרים 4,380 ק"ג של דשן חקלאי (UREA) ו-38 ליטרים של נוזל אמוניום ניטראט (Ammonium Nitrate). האמוניום ניטראט בריכוז המתאים מהווה חומר נפץ³⁹ (ולכן במדינות רבות נדרש אישור להחזקת כמות כה גדולה ממנו). הדשן החקלאי (UREA) שנמצא כשהוא מעורבב עם חומצה חנקתית, נוצר חומר נפץ מאולתר בשם UREA

NITRATE

³⁸ 20 בינואר 2012, naharnet.com

³⁹ שילוב של דשן ואמוניום ניטראט שימש להכנת חומרי הנפץ במרכז הסחר העולמי בניו יורק בשנת 1993.

66. החומרים הללו אמורים היו להערכתנו לשמש להכנת מטען חבלה (או מטענים), שיופעל נגד יעד ישראלי או יעדים ישראלים בבנגקוק. הכמות הגדולה של החומרים הכימיים שהתגלתה עשויה להוות אינדיקציה כי חלקם אמור היה להישלח גם למדינות נוספות, לביצוע פעולות טרור כפי שדיווחה משטרת תאילנד⁴⁰.

כשלון פיגוע נגד שגרירות ישראל בתאילנד באמצעות משאית תופת (מרס 1994)

כללי

67. במרס 1994 נכשל ניסיון פיגוע נגד שגרירות ישראל בתאילנד באמצעות משאית תופת נהוגה ע"י מחבל מתאבד. הפיגוע שסוכל היה במתווה דומה לזה של הפיגועים שבוצעו נגד שגרירות ישראל בארגנטינה (מרץ 1992) ונגד בניין הקהילה היהודית בארגנטינה (יולי 1994). בכל המקרים הללו בוצעו הפיגועים ע"י מחבלי חזבאללה בסיוע איראני.

68. להלן תמונת המצב שבידינו אודות הפיגוע שנכשל⁴¹:

א. המחבל המתאבד יצא, כשהוא נוהג במשאית מחניון תת-קרקעי. עם צאתו הוא התנגש בכלי רכב מקומי ("טוקטוק"), נבהל ונמלט מהאזור. כאשר בדקו כוחות המשטרה את המשאית הם מצאו בה מיכל מים, שהיה מלא בכ-1,000 ק"ג של דשן, שני מיכלי דלק, סוללה וחומר נפץ מסוג C-4. כמו כן נמצאו במשאית שני מפסקים מחוברים בחוטים מתחת למושב הנהג, אשר נועדו ככל הנראה להפעלת חומרי הנפץ.

ב. עם הוצאת חומרי הנפץ מהמיכל גילתה המשטרה בתחתיתו גופה. בעלת המשאית זיהתה את הגופה כגופתו של אחד הנהגים שלה וסיפרה, כי היא השכירה את המשאית יחד עם הנהג. הנהג ככל הנראה נרצח בשלב מסוים ע"י מחבלי חזבאללה, ששכרו את המשאית, וגופתו הוכנסה למיכל המלא בחומרי נפץ. אם כלי הרכב היה מתפוצץ כמתוכנן לא היה נשאר מהנהג שנרצח כל זכר.

ג. קבוצת סיענים תאילנדית, שהייתה מעורבת בסיוע לפיגוע, נחשפה בשנת 1999 עם מעצר פעיל חזבאללה האינדונזי Pandu Yudhawinata. המחבל, שהיה אחד מאנשי הקבוצה, נעצר בפיליפינים. כאשר ירד מטיסה של קווי התעופה הפיליפינים מהעיר Zamboanga למנילה. תפיסתו הובילה לחשיפת כמה חברי תאי

⁴⁰ בכיר במשטרת תאילנד מסר כי המשטרה מצאה הוכחה לפיה חסין עתריס יצר קשר עם מספר חברות ספנות על מנת לייצא את החומרים מהם ניתן להכין חומרי נפץ (היומון התאילנדי The Nation, 18 בינואר 2012).

⁴¹ Matthew Levitt

חזבאללה ברחבי תאילנד. הללו נחקרו, וסיפקו מידע אודות רשת הטרור של Pandu ותפקיד חזבאללה בפיגוע שנכשל בשנת 1994.⁴²

ד. חוקריו של Pandu גילו **שהוא היה זה אשר שכר את המשאית** עבור הפיגוע בזהות מזויפת. **הוא גם היה אחראי על התיאומים עם בכירי חזבאללה בלבנון,** דאג לדרכונים של חברי הרשת ולרכש של אמצעים נוספים. החוקרים גם חשפו **שחזבאללה תכנן תקיפות נוספות נגד מטרות ישראליות ואמריקאיות בדרום מזרח אסיה ובאירופה**.⁴³

ה. בדיקה מדוקדקת בחפציו של Pandu חשפה מסמכים שונים ביניהם כאלה, **שכללו שמות ומספרי טלפון של כמה פעילי חזבאללה ואנשי מודיעין איראניים.** כמו כן נמצאו בכליו **חמישה דרכונים פיליפיניים** בשמות של אנשים שונים, העתק של דרכון שישי ומידע על חמישה אנשים נוספים. החוקרים הסיקו על פי ממצאים אלה, **שאחד מתחומי ההתמחות של המחבל העצור היה הסדרת דרכונים מזויפים עבור מחבלי חזבאללה.** כמו כן הסתבר בחקירה **שהעצור גם היה אחראי על מקומות המסתור של חזבאללה בבנגקוק ובמנילה**.⁴⁴

ו. בין שנת 1994 ועד למעצרו בשנת 1999 ערך Pandu **מספר נסיעות לאיראן ולבנון לצרכי אימונים.** כמו כן הוא ביצע משימות עבור חזבאללה שכללו רכש אמצעי לחימה באינדונזיה, הסדרת דרכונים מזויפים וביצוע מעקב אחר מטרות טרור וגיוס פעילים. למרות שהוא התגורר במלזיה באותו זמן הוא היה גם מעורב בהסתרת אמצעי לחימה בתאילנד ובפיליפינים ככל הנראה כהכנה למשימות עתידיות.⁴⁵

ז. בשנת 1996 שיגר חזבאללה את הפעילים שהיו מעורבים בניסיון הפיגוע בבנגקוק שנתיים קודם לכן **חזרה לתאילנד ולמדינות אחרות באזור.** זאת ככל הנראה על מנת להכין מספר תקיפות נוספות. עם זאת נראה כי ההכנות בפעם זו **היו עבור "תוכניות מגירה"** לתקיפות שאמורות היו להתבצע כאשר תינתן הפקודה לכך.⁴⁶

חטיפת מטוס כווייתי (אפריל 1988)

69. **ב-5 באפריל 1988** בוצע ניסיון ע"י שתי חוליות של חזבאללה לחטוף שני מטוסים כווייתים, שהיו בדרכם מנמל התעופה בבנגקוק לכוויית. משטרת תאילנד עצרה את אחת החוליות בנמל התעופה בבנגקוק לפני שאנשיה הסיקו לעלות על הטיסה.

⁴² Matthew Levitt

⁴³ Ibid

⁴⁴ Ibid

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ Ibid

70. **החוליה השנייה הצליחה להשתלט על מטוס כווייתי** ואילצה את הטייס להנחית אותו בעיר משהד שבאיראן. החוטפים דרשו את שחרורם של 17 פעילי טרור שיעים, שהיו עצורים בכוויית, בגלל השתתפותם בפיגועים נגד שגרירויות צרפת וארה"ב בכוויית (1983). במהלך החטיפה, נרצחו שני נוסעים וגופותיהם הושלכו מהמטוס. במסגרת עסקה שנעשתה עימם הסכימו החוטפים לשחרר את הנוסעים החטופים בתמורה למעבר חופשי לבירות ולשחרור פעילי טרור שהיו כלואים בכוויית. **ארגון חזבאללה הלבנוני**, ובכלל זה הפעיל המבצעי הבכיר שלו **עמאד מע'ניה**, הואשמו ע"י השלטונות הכווייתים באחריות לפיגוע.

הריגת שלושה דיפלומטים סעודים (ינואר-פברואר 1989)

71. **בינואר 1989 נורו ונהרגו שלושה דיפלומטים סעודיים**, אשר שרתו בשגרירות סעודיה בבנגוק. הריגתם בוצעה כחלק מ"גל" פיגועי טרור שיזמו האיראנים בשנים 1988-1999 נגד דיפלומטים סעודים, המשרתים במקומות שונים בעולם (למשל: ניגריה, פקיסטאן, תאילנד, בריסל, אנקרה, לבנון).

72. **בינואר 1989 נורה המזכיר השלישי בשגרירות סעודיה בבנגוק בחזית ביתו**. בפברואר 1990 **נורו ונהרגו שני דיפלומטים סעודיים ומפעיל טלקס בשגרירות סעודיה בבנגוק**. כמה ימים לאחר מכן נעלם איש עסקים סעודי, שהיה במכונית עם אחד הדיפלומטים שנרצח. איש העסקים הוכרז כמת אולם גופתו לא נמצאה עד היום⁴⁷. הרציחות הובילו להורדת דרג היחסים הדיפלומטיים בין סעודיה לתאילנד⁴⁸. קיימות הערכות לפיהן מאחורי רצח הדיפלומטים הסעודיים עמד ארגון חזבאללה בראשות עמאד מע'ניה⁴⁹.

---

⁴⁷ לא ברור לנו האם העלמותו וכנראה רציחתו של איש העסקים הסעודי הייתה קשורה לרציחות הדיפלומטים. בינואר 2010 הואשמו חמישה שוטרים תאילנדים ברצח איש העסקים הסעודי שנעלם. הרצח אירע על פי החשד על רקע גניבה של כספים ותכשיטים שהוברחו לתאילנד. החמישה הכחישו כל אשמה (news.bbc.co.uk, 12 בינואר 2010).

⁴⁸ intellasia.net, 17 בספטמבר 2007.

⁴⁹ Matthew Levitt

נספח ג'

אזרבייג'אן כזירת טרור וחתרנות עבור איראן וחזבאללה

נתוני רקע

73. אזרבייג'אן הינה מדינה צעירה יחסית, שהוקמה ב-18 אוקטובר 1991. היא מונה כשמונה מליון תושבים, שרובם מגדירים עצמם כמוסלמים. 70% מתושביה הינם מוסלמים שיעים (האוכלוסייה השיעית באזרבייג'אן הינה השנייה בגודלה בעולם אחרי איראן) והשאר מוסלמים סונים. מנגד, באיראן מתגורר מיעוט אזרי גדול המונה כמעט רבע מהאוכלוסייה של איראן. האזרים באיראן מתגוררים בעיקר בצפון המדינה, המכונה דרום אזרבייג'אן. (shalom-magazine.com).

74. איראן הייתה אחת המדינות הראשונות, שכוננה קשרים דיפלומטיים מלאים עם אזרבייג'אן בעקבות ההכרזה על עצמאותה. בדצמבר 1991, ביקר שר החוץ האיראני עלי אכבר ויליאתי בבאקו שם חתם על הסכמי שיתוף פעולה בתחום הפוליטי, הכלכלי והתרבותי. ב-4 בינואר 1992 העלתה איראן את דרג היחסים עם אזרבייג'אן לדרג של יחסים דיפלומטיים מלאים. במישור הכלכלי מקיימות שתי המדינות יחסי מסחר תקינים בהיקף של כ-500 מיליון דולר בשנה (איראן היא אחת היבואניות הגדולות ביותר של גז טבעי מאזרבייג'אן).

75. מנגד קיימים בין השתיים חילוקי דעות פוליטיים עמוקים: אזרבייג'אן, למרות היותה מוסלמית שיעית, הינה מדינה בעלת אוריינטציה מערבית מובהקת, המקיימת יחסים טובים עם ישראל למורת רוחה של איראן. במישור הפנימי, אזרבייג'אן הינה מדינה חילונית בה קיימת הפרדה ברורה בין דת למדינה. האוריינטציה המערבית של אזרבייג'אן באה לידי ביטוי בשליחת כוחות להילחם לצד האמריקאים בעיראק, אפגניסטאן וקוסבו ובפתיחת המרחב האווירי האזרי בפני מטוסי ארה"ב הטסים לאפגניסטאן (shalom-magazine.com). הבדלים בסיסיים אלו יצרו לא אחת מתחים בין השתיים והשפיעו על הקשרים המדיניים ביניהן, שידעו עליות ומורדות, עד ימינו אלה.

אזרבייג'אן כמוקד טרור וחתרנות עבור איראן

כללי

76. אזרבייג'אן מהווה קרקע נוחה לפעילות טרור וחתרנות ענפה של איראן בשל נתוני היסוד הגיאוגרפיים והחברתיים: השתיים חולקות גבול יבשתי ארוך שאורכו 618 ק"מ, דרכו יכולה איראן בקלות יחסית להחדיר מחבלים ואמצעי לחימה לשטחה של

אזרבייג'אן. הקשרים הדתיים והתרבותיים בין האוכלוסיות השיעיות, והקשרים המשפחתיים ההדוקים בין אזרים משני עברי הגבול מקילים גם הם על פעילות החתרנות האיראנית בשטחה של אזרבייג'אן.

77. פעילות הטרור והחתרנות של איראן בשטחה של אזרבייג'אן באה לידי ביטוי בתחומים הבאים:

א. **פיגועי טרור נגד יעדים ישראליים ויהודיים**, באמצעות גיוס והפעלה של פעילים אזריים, או באמצעות ארגון חזבאללה הלבנוני.

ב. **חתרנות מדינית המכוונת נגד המשטר האזרי**, במגוון דרכים ושיטות (כולל סיוע איראני לארגונים אסלאמיים רדיקלים ולקבוצות בדלניות).

ג. **ייצוא האידיאולוגיה של המהפכה האסלאמית האיראנית לאזרבייג'אן**, בין השאר באמצעות מוסדות תרבות, מסגדים וארגוני צדקה.

ד. **עידוד פעילות כלכלית\פלילית בשטחה של אזרבייג'אן**, שמטרתה לגרוף רווחים עבור משמרות המהפכה ולעקוף את הסנקציות נגד איראן.

סיכול ניסיונות פיגוע נגד יעדים ישראליים\ יהודים

כללי

78. בשלושת השנים האחרונות שימשה אזרבייג'אן זירה לשני ניסיונות של איראן וחזבאללה לבצע פיגועי נקמה על פעולות שיוחסו על ידה לישראל - מותו של עמאד מע'ניה (2008) ועל החבלות החוזרות ונשנות בתוכנית הגרעין האיראנית. בשני הניסיונות היוותה השגרירות הישראלית בבאקו היעד המרכזי של הפיגוע. בניסיון השני נוסף לכך גם בית ספר יהודי בבאקו. הפיגועים הללו הוכוונו להערכתנו, ע"י כוח קדס, בשיתוף פעולה עם ארגון חזבאללה הלבנוני, תוך הפעלת סייענים אזרים מקומיים.

סיכול פיגוע נגד שגרירות ישראל ובית ספר יהודי בבאקו (ינואר 2012)

79. ב-24 בינואר 2012 חשף משרד הביטחון הלאומי האזרי, כי חולייה שמנתה שלושה מחבלים אזרים, שהופעלו ע"י ה"שירותים האיראניים המיוחדים", התכוונה לבצע פיגועים נגד שגרירות ישראל ובית ספר יהודי בבאקו. על פי משרד הפנים האזרי המטרה המרכזית לפיגוע היה מיכאל לוטם, השגריר הישראלי באזרבייג'אן. המטרה המשנית הייתה בית הספר היהודי אור אבנר בבאקו שם התכוונו המחבלים להרוג שני שליחים של חב"ד

המשמשים האחד כמנהל והשני כרב הראשי. שלושת המחבלים נעצרו ע"י כוחות הביטחון האזרים במהלך מעקב מחוץ לבית הספר היהודי⁵⁰.

80. על פי דיווחי כוחות הביטחון האזרים **נעצרו שלושת חברי החוליה לאחר מעקב סמוי של כמה חודשים**. שמותיהם: **בלאגרדאש דדאשוב, שהתגורר בעבר באיראן**; אחיינו **ראסם אליב, שהובטח לו תשלום של \$150,000 עבור הפיגוע**; ועלי חוסינוב, **שאמור היה לבצע ירי באמצעות רובה צלפים**. השלושה קיבלו אמצעי לחימה, חומרי נפץ ותחמושת, שהוברחו מאיראן (News. AZ, 19 בינואר 2012).

81. להלן השתלשלות הפרשה על פי ממצאים ראשוניים של החקירה האזרית (News.az, 19 בינואר 2012):

א. **בלאגרדאש דדאשוב** (Balaqardash Dadashov), הופעל ע"י סוכני מודיעין איראניים לביצוע הפיגוע. דדאשוב הינו בן 60, תושב העיר ארדאביל שבאיראן. עד אמצע שנות התשעים הוא היה מבוקש על ידי שלטונות אזרבייג'אן בחשד לקשירת קשר לביצוע חטיפה, מעורבות במעשי רצח והברחת אמצעי לחימה⁵¹.

בלאגרדאש דדאשוב (youtube מתוך AZTV, 1 בפברואר 2012)

ב. **ראסם אליב (Rasim Aliyev)**, אחיינו של דדאשוב, נפגש עימו בדירתו בארדאביל **באוגוסט 2011** והונחה על ידו להתנקש בחייהם של זרים (קרי, ישראלים) הפועלים בבאקו. **דאדשוב הבטיח לאחיינו תשלום של \$150,000 עבור ביצוע הפיגוע** והעניק לו תשלום ראשוני עבור פעולותיו (News.az, 19 בינואר 2012).

⁵⁰ טלגרף בריטניה, 25 בינואר 2012, המצטט הודעה של משרד- הפנים האזרי.

⁵¹ hurriet.com.tv, המצטט את סוכנות הידיעות האיראנית.

ראסם אליב (youtube מתוך AZTV, 1 בפברואר 2012)

ג. ראסם אליב, ביקש **מפעיל נוסף בשם עלי חוסינוב (Ali Guseynov) לבצע ירי לעבר מטרות שנבחרו והבטיח לו מחצית מהכסף, שיקבל עבור ההתנקשויות.** עלי חוסינוב הסכים ואליב נתן לו מקדמה בסך \$7,000 עבור פעולות ההכנה, כולל רכש של מכונית. הוא גם הראה לו מפות וצילומים של היעדים לפיגוע ומכוניותיהם. עלי חוסינוב הוציא חלק מהכסף על רכש ותיקון של מכונית BMW וציוד נוסף.

עלי חוסינוב (youtube מתוך AZTV, 1 בפברואר 2012)

ד. בעקבות מעקב אחר היעדים **עלי חוסינוב החליט לעשות שימוש ברובה צלפים,** מכיוון שהיו מצלמות אבטחה רבות באזור הפעולה (שגרירות ישראל?). הוא גם תכנן כחלופה נוספת לירות ביעדים באמצעות אקדח **בסמוך לבתי המגורים שלהם.** עלי חוסינוב אמר לרסים אליב שהוא יזדקק **לרובה צלפים מתוצרת רוסית כולל משתיק קול** ואקדח מסוג מקארוב. אליב **חזר לאיראן על מנת לדווח על ההתקדמות בהכנות** וקיבל הוראה לארגן את אמצעי הלחימה.

ה. בפגישה שהתקיימה בארדאביל אמר דאדאשוב לרסים אליב, **שהנשק עבור הפיגועים יוחבא במקום מסתור הנמצא בגבול עם איראן** וביקש מאליב לאסוף את הנשק משם. אולם אליב טען שהמקום מסוכן. הוא הציע מיקום אחר ונתן לדאדאשוב מפה קטנה המראה לו את המקום בו יוסתרו אמצעי הלחימה. **דאדאשוב**

התייעץ עם שירותי הביטחון האיראניים, שלא הסכימו להצעה. לפיכך, הוא השיב לראסים, שהנשק יוחבא באתר המקורי שהוסכם עליו, בקילומטר ה-150 של הכביש המהיר באקו-אסטארה, לצדי הדרך.

1. באוקטובר 2011 ארגן דאדאשוב את ההברחה מאיראן של אמצעי הלחימה הבאים: רובה צלפים מסוג SVD⁵² עם משתיק קול, שתי מחסניות וכוונת טלסקופית; שלושה אקדחים מסוג מקארוב, שלושה משתיקי קול ותחמושת; שקיות חומר נפץ פלסטי C-4; 10 נפצים אלקטרוניים ושתי חבילות של כדורים. הנשק הוחבא באתר שהוסכם עליו.

אמצעי לחימה של חוליית הטרור שנחשפו ע"י כוחות הביטחון האזרים (youtube מתוך AZTV, 1 בפברואר 2012). למטה משמאל נראה רובה הצלפים עם משתיק הקול.

82. על פי דיווחים תקשורתיים ערך חוסינוב מעקב אחר שני יהודים שהגיעו מספר פעמים לאזור בית חב"ד. לאחר שהשתכנע כי לא יצליח לבצע פיגוע בשל המצלמות הרבות המוצבות במקום, החליטה חוליית המפגעים לבצע את הפיגוע ממרחק רב יותר באמצעות רובה הצלפים. חלופה אחרת שנשקלה, הייתה פיגוע בשניים סמוך למקומות מגוריהם (הארץ, 25 בינואר 2012).

⁵² המדובר ברובה צלפים, שיוצר בגוש המזרחי לשעבר. מיוצר כיום גם באיראן.

סיכול פיגוע נגד שגרירות ישראל בבאקו (2008)

83. בעקבות מותו של עמאד מע'ניה בדמשק (פברואר 2008) **שיגר חזבאללה בלוח זמנים מהיר חוליית טרור לאזרבייג'אן על מנת לבצע פיגוע נקמה ע"י פיגוע נגד שגרירות ישראל בבאקו**. החוליה מנתה **שני פעילי חזבאללה**, וארבעה סייענים אזרים. שני פעילי חזבאללה, ששוגרו לבאקו, היו **עלי כראכי**, פעיל לשעבר ביחידה למבצעי חוץ של חזבאללה, ו**עלי נג'ים אלדין**, מומחה לחבלה בחזבאללה. חברי החוליה **נעצרו ע"י שירותי הביטחון האזרים במאי 2008**.⁵³
84. שני פעילי חזבאללה **יצאו מלבנון, הגיעו לבאקו, משם עברו לאיראן וחזרו ללבנון**. מלבנון הם חזרו לאזרבייג'אן. **ברשותם נמצאו דרכונים איראנים**. בבאקו הם התאכסנו במלונות מהדרגה הראשונה והכינו את התשתית הנחוצה לביצוע ההתקפה נגד שגרירות ישראל⁵⁴ (איסוף מידע, הכנת אמצעי לחימה, הכנת דירות מסתור). **במאי 2008 לכדה משטרת אזרבייג'אן מכונית שניסתה ובה שני פעילי חזבאללה**. במכונית נמצאו חומרי חבלה, משקפות, מצלמות, אקדחים עם משתיקי קול ותצלומים של תוצאות איסוף המידע אחר היעד (השגרירות הישראלית). בעקבות מעצר המכונית ערכה המשטרה פשיטה על דירות המסתור של החוליה⁵⁵.
85. הפרשה **נחשפה ב-Los Angeles Times בסוף מאי 2009**, כאשר החל משפטם של חברי חוליית הטרור בבית משפט אזרי, שהתקיים בדלתיים סגורות. על פי מקור בטחוני ישראלי **הגיעו ההכנות לפיגוע לשלב מתקדם** בו עמדה לרשות חזבאללה התארגנות שהייתה מוכנה לבצע את הפיגוע⁵⁶. במהלך המשפט דווח כי הפיגוע כוון נגד שגרירות ישראל בבאקו וכי החוליה אורגנה והופעלה ע"י **משמרות המהפכה האיראנים**. מאחר ולשני הפעילים הלבנונים היה מידע דל מאוד על אזרבייג'אן, ומשום שהם לא דברו בשפה המקומית, **קיבלו פעילי חזבאללה סיוע מסוכנים איראניים, אשר אף סיפקו להם מתורגמן**.⁵⁷
86. **בתחילת אוקטובר 2009 נמצאו שני פעילי חזבאללה אשמים בתכנון התקפה על שגרירות ישראל ונדונו ל-15 שנות מאסר כל אחד**. כמו כן נדונו **ארבעה אזרים, שסייעו להם**, לעונשי מאסר של 12-14 שנים. לאחר כשנה, בנובמבר 2010, **שיחררו שלטונות אזרבייג'אן את שני פעילי חזבאללה והם גורשו ללבנון** (ynet), 22 בנובמבר (2010).

⁵³ Los Angeles Times, 30.5.2009 (Los Angeles Times :להלן); IDC Herzliya, "ICT's Jihadi websites monitoring group", August 2009

⁵⁴ Los Angeles Times.

⁵⁵ Los Angeles Times.

⁵⁶ Los Angeles Times.

⁵⁷ Dr. Alexander Murinson, "Targets Azerbaijan", June 23, 2010 (liu.ac.il). Alexander Murinson :להלן

חֲתֻרְנוֹת מְדִינֵית הַמְּשֻׁטֵר הָאֻזְרִי

כִּלְיִי

87. מאז קבלת עצמאותה של אזרבייג'אן מנהלת איראן פעילות חתרנית אינטנסיבית נגד המשטר האזרי, בה משולב כוח קדס. מטרותיה הינן ליצור תסיסה ואי-שקט באזרבייג'אן על מנת להפעיל לחצים על המשטר האזרי לשנות את אופייה החילונית של המדינה, לפגוע באוריינטציה הפרו- מערבית של אזרבייג'אן ובקשריה הטובים עם ישראל.

88. בפעולות החתרנות באזרבייג'אן עשו האיראנים שימוש ב-Proxies שונים ובהם ארגונים אסלאמיים-רדיקלים, קבוצות בדלניות ומוסדות דתיים וחינוכיים. החתרנות האיראנית גרמה מדי פעם למתיחות בין שתי המדינות ולהאשמות חוזרות ונשנות של אזרבייג'אן כלפי איראן בהתערבות בענייניה הפנימיים. בנוסף לכך, הפעילה איראן התארגנויות שבחסותה לאיסוף מידע מודיעיני על יעדים ישראלים, אמריקאים וכלכליים (צינור הנפט לתורכיה) בשטחה של אזרבייג'אן.

89. אחד ממסמכי ויקיליקס עסק בפגישה, שהתקיימה בין הנשיא לשעבר חידר אלאייב, לבין הנציג האמריקאי בבאקו, בשנת 2009. הנשיא אלאייב התלונן, כי היקף הפרובוקציות האיראניות באזרבייג'אן נמצא בקו עליה. איראן, לדבריו, לא רק שממנת קבוצות אסלאמיות רדיקליות וטרוריסטים של חזבאללה, אלא גם שורה של פעילויות נגד המשטר האזרי, כגון: עידוד קיום תהלוכות דתיות אלימות בבאקו; הסתה נגד המשטר בערוץ טלוויזיה בשפה האזרית המשודר מאיראן (שימוש בתמונה של הנשיא אלאייב עם מגן דוד); הפגנות בחזית הקונסוליה האיראנית בתבריז ובאיסטנבול⁵⁸.

תמיכה במפלגות ובהתארגנויות חתרניות

90. איראן תמכה פוליטית וכספית במפלגה האסלאמית של אזרבייג'אן (AIP). המדובר במפלגת אופוזיציה שיעית, דתית ופרו-איראנית, שפעילותה נאסרה באזרבייג'אן⁵⁹. AIP הוקמה בשנת 1991 ואימצה לעצמה בגלוי עמדות אנטי-ישראליות ואנטי-אמריקאיות ואנטישמיות. בראשית דרכה היא הייתה חוקית אולם בהמשך היא הוצאה אל מחוץ לחוק.

91. בשנת 1997 התנהלו משפטים נגד AIP, שהואשמה בפעילות חתרנית נרחבת בסיוע איראן. על פי ההאשמות נגדה עודדו האיראנים הקמת קבוצות צבאיות של פעילי המפלגה

⁵⁸ Foreignpolicyblog, November 29, 2009.

⁵⁹ eurazianet.org

בהנהגת Mahir Javadov, במטרה להפיל את משטרו של הנשיא חידר אלאייב⁶⁰. בעקבות המשפטים הללו הוצאה המפלגה מחוץ לחוק וקיומה נאסר ע"י השלטונות בשנת 2003⁶¹.

92. למרות זאת המשיכה המפלגה לפעול ופעיליה ארגנו הפגנות אנטי-ישראליות בבאקו בשנת 2009, בעת מבצע "עופרת יצוקה" ובמהלך ביקורו של נשיא המדינה שמעון פרס⁶². בינואר 2011 נעצר מנהיג המפלגה מובסום סמדוב (Movsum Samadov), לאחר שקרא להפלת הממשלה. הוא הכחיש את ההאשמות אודות הקשרים ההדוקים שמקימת מפלגתו עם איראן וטעם כי איראן מספקת לו רק "תמיכה מוסרית"⁶³.

93. בתחילת שנות התשעים של המאה הקודמת החלה איראן לממן גם את פעילותן של התארגנויות נוספות, בהן השתלבו חלק מחברי AIP:

א. **ארגון חזבאללה** האזרי שפעל בחשאי מאז 1993. רבים מפעיליו עברו אימונים באיראן וקיבלו מהאיראנים אמצעי לחימה.

ב. **ארגון ג'ישאללה**, שהוקם בשנת 1995, התכוון לבצע פיגועים נגד מטרות מערביות, כולל שגרירות ארה"ב בבאקו⁶⁴.

94. **במחצית השנייה של שנות התשעים** של המאה הקודמת חשפו שרותי הביטחון האזרים תשתיות ריגול וחתרנות רחבות שהופעלו ע"י איראן. ביוני 1999 דיווחו השלטונות האזרים כי במהלך השנים האחרונות זוהו 13 אזרחים איראנים באזרבייג'אן זיהו כמרגלים; 80 אזרחים אזרבייג'אנים התבקשו לשתף פעולה עם השירותים האיראניים; 15 אזרחים אזרבייג'אנים, שגויסו ע"י שרותי המודיעין האיראניים, נאסרו, נשפטו ומעשיהם הוכחו בבתי משפט; מאות צעירים אזרבייג'אנים, בסיוע השגרירות האיראנית (בבאקו) נסעו מאז 1992 לאיראן וגויסו ע"י מנהיגים דתיים, כדי להכשירם להיות מג'אהדין (לוחמי ג'יהאד) אסלאמיים⁶⁵.

95. **במהלך 2007 עצרו** שרותי הביטחון האזרים חברים בהתארגנות שהופעלה ע"י המודיעין האיראני. חברי הקבוצה שכינו עצמם בשם **לוחמי הצפון של האמאם מהדי (NIMA)**, נוסדה בשנת 2005, אנשיה הונחו לעקוב אחר פעילות של דיפלומטים וחברות אמריקאים ישראלים ומערביים על אדמת אזרבייג'אן. 16 פעילים של הקבוצה נסעו לאיראן בין השנים 2005-2006 על מנת להקים קשר עם שירותי המודיעין האיראניים

⁶⁰ Nasib L. Nassibli : "Azerbaijan- Iran Relations: Challenges and Prospects (Event Summary)." Kennedy School of Government, Harvard University (Nasib Nassibli : (להלן: eurazianet.org . נסיב נסיבלי היה בעבר שגריר אזרבייג'אן באיראן

⁶¹ Almanac.abpc.org

⁶² Dr. Alexander Murinson.

⁶³ Bloomberg.com, 31 March 2011.

⁶⁴ Dr. Alexander Murinson.

⁶⁵ Nasib L. Nassibli

ומשמרות המהפכה. הקבוצה העבירה 150 דו"חות עבור המודיעין על פעילותם על ארה"ב, בריטניה וישראל וקיבלה \$10,300.⁶⁶

96. **ב-10 בדצמבר 2007** הואשמו פעילים של NIMA בקשירת קשר **לבצע הפיכה**, על מנת להחיל באזרבייג'אן את שלטון ההלכה האסלאמית, בשיתוף פעולה עם **משמרות המהפכה של איראן**. על פי דו"ח של הקונגרס האמריקאי קיבלו אנשי הקבוצה הוראה מאיראן **לאסוף מידע אודות שגרירויות ישראל וארה"ב, על חברות בינלאומיות ועל צינור הנפט לתורכיה**. הפעילים נדונו לעונשי מאסר באשמת פעילות חתרנית. בראש הקבוצה עמד **סעיד דאדאשיבלי, איש דת שיעי צעיר**. במהלך המשפט עלה כי הם **קיבלו מימון ועברו אימונים ע"י כוח קדס האיראני**.⁶⁷

חיסול מתנגד של איראן והאסלאם הרדיקלי (2011)

97. ב-19 בנובמבר 2011 **נרצח בבאקו הסופר והעיתונאי רפיק טאגי** (Rafiq Tagi), שנודע בביקורתו החריפה נגד האסלאם הרדיקלי, נגד איראן ונגד מדיניות ממשלת אזרבייג'אן כלפי איראן והאסלאם הרדיקלי. בשנת 2006 הוא פרסם שני מאמרים, שבהם טען, כי האסלאם מעכב את פיתוחן של אזרבייג'אן ושל מדינות מוסלמיות נוספות. בשל כך נמתחה עליו ביקורת קשה באיראן ובאזרבייג'אן. בשנת 2007 הוא נשפט באזרבייג'אן, הואשם, ונדון לשלוש שנות מאסר.⁶⁸

98. **אולם מאסרו לא סיפק את איראן ואת המוסלמים הרדיקלים**. כמה איאיתולות באיראן פרסמו פתוה הדנה אותו למוות אך רפיק טאגי המשיך לפרסם את שיריו ומאמריו. המאמר האחרון שלו פורסם ב-10 בנובמבר 2011 בנושא איראן והגלובליזציה בו **כינה את איראן המודרנית מיתוס שקל לשבור** וטען שאימיה של איראן נגד אזרבייג'אן נשמעים מגוחכים.⁶⁹ בעקבות זאת כינתה אותו **התקשורת האיראנית "סלמן רושדי של אזרבייג'אן"**.⁷⁰

99. בראיון, שנערך עימו בבית החולים זמן קצר לפני שנפטר כתוצאה מהדקירה, **טען טאגי שהתקיפה נגדו בוצעה ע"י סוכנים איראניים וקיצוניים מוסלמים כנקמה על שני המאמרים שכתב**.⁷¹ שגרירות איראן באזרבייג'אן פרסמה הצהרה המכחישה כל מעורבות איראנית בדקירתו וטענה כי זוהי האשמה שנועדה לחבל ביחסים שבין איראן ואזרבייג'אן.⁷²

⁶⁶ Dr Alexander Murinson

⁶⁷ fas.org, 14 בינואר 2009; crisisgroup.org, 25 במרץ 2008.

⁶⁸ cacionalist.org, 14 בדצמבר 2011.

⁶⁹ cacionalist.org, 14 בדצמבר 2011.

⁷⁰ rferl.org, 22 בנובמבר 2011.

⁷¹ cacionalist.org, 14 בדצמבר 2011.

⁷² rferl.org, 22 בנובמבר 2011.

ייצוא האידיאולוגיה של המהפכה האסלאמית האיראנית באזרבייג'אן

100. לאחר קבלת עצמאות אזרבייג'אן (1991) **סימנה אותה איראן כמטרה נוחה לייצוא המהפכה האסלאמית הח'ומיניסטית**. מספר גדול של אנשי דת, מצוידים בכרוזים, ספרים וכסף, שוגרו לערי אזרבייג'אן, **במטרה להחיות את האסלאם ולמנוע אוריינטציה פרו- מערבית של המדינה החדשה** לשם הגשמת יעדים אלו הקימה איראן **ארגוני צדקה, בתי ספר, מרפאות ומוסדות חינוך** על מנת להעמיק אחיזה בחברה האזרית (כדרך שפעלה במדינות אחרות). כמו כן פעל המשטר האיראני לאייש **מסגדים רבים באזרבייג'אן באנשי דת משלו**.⁷³

101. שני מוסדות, שבאמצעותם מתבצע ייצוא המהפכה בלטו באזרבייג'אן: **מרכז התרבות האיראני בבאקו**, המפיץ את האידיאולוגיה החומיניסטית ושהייתה לו השפעה על שכבות רבות של החברה האזרית⁷⁴; **קרן הצדקה של האמאם ח'מיני, אמדאד**, שפתחה סניף אזורי באזרבייג'אן בשנת 1993 (הקרן פעילה מאוד בלבנון ומסייעת לחזבאללה). בולטין שפורסם על ידי שגרירות איראן בבאקו מסר שבין 1993 לשנת 2002 סיפקה קרן אמדאד סיוע באמצעות 19 מרכזי אוכלוסייה ל-19,000 איש ו-8,000 סטודנטים. מספרים העדכניים לשנת 2003 העידו, **שגובה הסיוע של הקרן ושאר ארגוני הסיוע האיראנים הגיע לסכום של 25 מיליון דולרים**.⁷⁵

102. הפעילות התודעתית האיראנית באזרבייג'אן **גרמה לא אחת לתסיסה ואף לעימותים אלימים בין תומכי איראן לבין השלטונות האזרים**. כך למשל:

א. **בין השנים 2002 ל-2006 התחוללו עימותים אלימים בעיירה בשם נרדראן, הסמוכה לבאקו ("אירועי נרדראן")**. העיירה נרדראן שימשה כמוקד חשוב של פעילות התעמולה והדת האיראנית באזרבייג'אן בגלל המיקום שלה **סמוך לאתר שיעי קדוש**. העימותים הללו, בין תושבים מקומיים לבין השלטונות האזרים, פרצו בשל התמרמרות על חלוקה לא צודקת של סיוע כלכלי, בעקבות הסתה איראנית הם הפכו למחאות נגד החוקה החילונית של המדינה. הקבוצות שארגנו אירועים אלו קיבלו כסף, ספרות הסתה ונשק מאיראן.⁷⁶

ב. **במחצית הראשונה של שנת 2011 התחוללו גילויי מחאה ברחבי אזרבייג'אן בעקבות איסור שהוטל על לבישת הרעלה (החג'אב)**.⁷⁷ שלטונות אזרבייג'אן

⁷³ Dr. Alexander Murinson.

⁷⁴ Dr. Alexander Murinson.

⁷⁵ Dr. Alexander Murinson.

⁷⁶ Nasib Nassibli

טענו כי המחאות **פרצו בעקבות הסתה שמקורה באיראן**, וכי **איראן מתערבת בענייניה הפנימיים של אזרבייג'אן** בו בזמן פעלו השלטונות להרגיע את המתרחשות שנוצרה, בעיקר על ידי הקלות באיסור לבישת הרעלה.

תוצאות המאמץ האיראני לייצוא המהפכה

103. **המאמצים האיראנים, לייצוא רעיונות המהפכה האסלאמית, שהיו כרוכים בהוצאת עשרות מיליוני דולרים, לא נחלו הצלחה.** הסיבה העיקרית לכך היא, שכתוצאה מפעילות אנטי-דתית אינטנסיבית בברית המועצות, **נשחק הבסיס של האסלאם בחברה האזרית** ותחושות אתאיסטיות בקרבה היו חזקות יותר מהאמונות הדתיות⁷⁸. לכך נוספה גם פעילות מנע מוצלחת מצד השלטונות האזרים.

104. פעילות ההטפה של אנשי דת איראנים בשנות התשעים הניעה את הפרלמנט האזרי לאמץ ב-1996 **הצעת חוק האוסרת על זרים ואנשים ללא אזרחות אזרית לנהל תעמולה דתית**⁷⁹. בנוסף לכך **הנשיא לשעבר חידר אלאיב אסר והגלה מולות איראניות**, שהטיפו במסגדים באזריבג'אן. בשנת 2001 **סגרה אזרבייג'אן את כל בתי הספר האיראניים במדינה** ורק מטיפים איראנים מעטים הגיעו מאז לאזרבייג'אן⁸⁰.

105. כיום מקיימות עדיין כמה קהילות שיעיות קשר דתי עם איראן ועם מרכזים שיעים אחרים. מרכז התרבות האיראני וקרן הסיוע של ח'מיני, שני הגופים המרכזיים המעורבים בייצוא המהפכה עדיין פעילים באזרבייג'אן, **אולם ההשפעה הדתית האיראנית באזרבייג'אן ירדה באופן משמעותי.**

עידוד פעילות כלכלית פלילית בשטחה של אזרבייג'אן

106. בין המסמכים, שהודלפו על ידי אתר וויקיליקס, היה **מסמך שחובר על ידי שגרירות ארה"ב בבאקו במרץ 2009.** המסמך עסק בפעילות בלתי חוקית, כולל **הלבנת כספים, לשם עקיפת הסנקציות על ידי איראנים באזרבייג'אן.** על פי המסמך, אנשי עסקים איראנים באזרבייג'אן, בעלי חברות בנייה, מפעלים, חברות סחר וחנויות, עסקו בפועל בפעילות בלתי חוקית. **חלק מהחברות שהקימו עסקו בהשגת חלקי חילוף הדרושים לאיראן וכן בפעילויות כלכליות ופיננסיות שונות המייצרות רווחים עבור משמרות**

⁷⁸ Nasib L. Nassibli

⁷⁹ Almanac.afps.org

⁸⁰ www.crisisgroup.org, March 25, 2008.

המהפכה. במסמך נכתב גם, כי חלק מהחברות **עוסקות גם בסחר בסמים**, שהכנסותיו מגיעות בסופו של דבר לקופת המדינה האיראנית⁸¹.

107. במסמך שהודלף לויקיליקס הובאו עדויות לגבי **היקף הפעילות הכלכלית של משמרות המהפכה באזרבייג'אן**. עדויות אלה נגבו מאזרחים איראנים בבאקו ומאנשי עסקים אזרים ובכללם, מנכ"ל חברת הנפט של אזרבייג'אן⁸². המסמך מונה כמה דמויות איראניות באזרבייג'אן הקשורות פעילות זאת:

א. **ג'מאל עלאווי**, מקורב לנשיא איראן מחמוד אחמדינג'אד, **מנהל כמה חברות סחר באזרבייג'אן** והוא גם בעל נכסי נדל"ן בבאקו. עלאווי עוסק ביבוא חלקי חילוף ואמצעי לחימה עבור משמרות המהפכה והוא נוהג לחלק את זמנו בין באקו, קזחסטאן, רוסיה וסין. לפי אחת העדויות, **חברותיו של עלאווי הן בבעלות מוחלטת של משמרות המהפכה**.

ב. **עאדל שאראביאני**, סוחר עשיר במטבע חוץ בבאקו, מקורב לשלטונות בטהראן. **בעבר שימש בתפקיד בכיר בבנק האיראני "מלי"**. לפי מקור אחד, הוא ראה במו עיניו את שאראביאני מעביר לבנק אזרי סכום של חמישה מיליון דולר במזומן, שמקורו מטהרן. לא ברור האם מדובר בתשלום ששארביאני קיבל עבור שירותיו או שהכסף יועד למטרה אחרת. השגרירות האמריקאית מסרה כי הוא **נהג להעביר בפרקי זמן שונים סכומים שכאלה לבנק "חאלק" האזרי**⁸³.

ג. **כמאל דרווישי**, איש צבא שהצטיין בקרבות מלחמת איראן-עיראק והגיע לדרגת **גנרל במשמרות המהפכה**. למרות שמוצאו ממשפחה ענייה הוא היום אחד מעשירי איראן. הוא מנהל חברות לבניית כבישים ותשתיות נוספות באיראן, **הנמצאות בבעלות משמרות המהפכה**. דרווישי הגיע לבאקו עם שני אחיו לפני כעשר שנים. כיום, הוא ידוע כחבר אישי קרוב של שר התחבורה האזרי זיאד ממדוב. בשנים האחרונות זכו חברותיו של דרווישי בשמונה פרויקטי תשתית גדולים של ממשלת אזרבייג'אן.

⁸¹ calcalist.co, November 30, 2010.

⁸² Calcalist.co, November 30, 2010.

⁸³ פתיחת חברות כיסוי ובנקים במדינות בהם מתבצעת פעילות חתרנית איראנית, הינה דרך פעולה מוכרת. כך למשל, דיווח ה"גארדיין" (27 בינואר 2012) אודות **פעילות דומה המתבצעת בעיראק**. על פי הדיווח מסייעת איראן לפתיחת **בנקים פרטיים** בעיראק ומקיימת בה **חברות כיסוי** איראניות. חברות אלו החלו להיכנס לשוק המטבע בעיראק ורכשו דולרים מהבנק המרכזי העיראקי, הנמכרים ובאיראן. הדבר מתאפשר בשל השפעתה הרבה של איראן על ראש הממשלה העיראקי והרווחים הנכבדים להם זוכים המשתתפים בסחר הבלתי חוקי.

108. שירותי מעקב הכספים של הבנק המרכזי של אזרבייג'אן כללו את איראן ב"רשימה השחורה" של מדינות אשר הפעילות הכספית שלהן באזרבייג'אן אינה רצויה **מכיוון שהן** עוסקות בהלבנת כספים ומימון טרור⁸⁴.

---

⁸⁴ Abc.az, March 11, 2011.